O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KUTUBXONASI

Куч — адолатда

Адолат

Газета 1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган

2004 йил 6 август

№ 28 (471)

ГАЗЕТА ҲАФТАНИНГ ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ВА ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

ТИББИЙ ХИЗМАТЛАР МОНИТОРИНГИ

Республика Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари федерацияси томонидан ўтказилган мониторинг натижаларига кўра, Ўзбекистондаги даволаш муассасаларининг деярли ярмида аҳолига кўрсатиладиган тиббий хизматлар ҳақида тўлиқ маълумот йўқ, 96,5 фоизида бепул хизматлар ҳақида ҳам рўйхати кўрсатилмаган.

Аниқланишича, бошланғич соғлиқни сақлаш муассасаларининг 99,5 фоизида турғун ёшидаги аҳоли бепул консультация воситалари таъминоти ҳақида, 94,8 фоизида эса дорихона ва бошқа фармацевтика корхоналари томонидан имтиёзли рецепт бўйича бериладиган дори-дармонлар ҳақида маълумот берилмаган.

Фақатгина 55 фоиз поликлиника ва қишлоқ врачлик пунктлари дорихоналар билан имтиёзга эга бўлган аҳолини бепул дорилар билан таъминлаш бўйича шартнома тузган.

Тадқиқот натижаларига кўра, Сурхондарё, Қашқадарё, Тошкент вилоятлари ва пойтахтда яшовчи ёлғиз қарияларнинг фақат 68-76 фоизига имтиёзли нархлар бўйича дори олиш учун рецепт берилган. Фарғона ва Бухоро вилоятларида эса бу кўрсаткич 37-40 фоизни ташкил этади.

Текширилган даволаш муассасаларининг 64,4 фоизида ташхис қўйиш ускуналари мавжуд эмас. Бу эса уларнинг молиявий ва моддий-техник таъминоти етарли эмаслигидан далолат беради. Натижада 47 фоиз ҳолатларда беморлар бошқа пуллик тиббий хизмат муассасаларига юборилмоқда.

А. АРСЛОНОВ,
"Туркистон-пресс"

АМАЛИЙ ИШЛАР ДАВРИ

29 июль куни Нукус шаҳрида "Адолат" СДП Қорақалпоғистон Республикаси ташкилотининг III ҳисобот-сайлов конференцияси ўтказилди. Конференция ишида Қорақалпоғистоннинг шаҳар ва туман партия конференцияларида сайланган 78 делегат қатнашди.

Партия Кенгашининг ҳисоботи юзасидан "Адолат" СДП Қорақалпоғистон Республикаси Кенгашининг биринчи котиби Кеунимжай Матеков маъруза қилди. У ўз маърузасида ҳисобот даврида эришилган ютуқлар ва йўл қўйилган камчиликлар ҳақида сўзлаб берди. Шу билан бирга у вилоятда партия сафларининг деярли ўсмаганлигини алоҳида уқтириб ўтди.

Тафтиш комиссияси ҳисоботи юзасидан маърузани шу комиссия раиси Каныбай Ситниязов қилди.

Ҳисоботлар муҳокамасида сўзга чиққан шаҳар ва туман партия Кенгашлари котиблари Исмоил Юсупов, Бахит Ажимуратов, Парахат Менглимурадов, Маҳаматрим Турумбетов-лар Кенгаш Котибияти фаолиятида йўл қўйилган камчиликларни танқид остига олдилар.

Конференция ишида иштирок этган "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши котиби Равшан Ҳайдаров ўз сўзида Қорақалпоғистон Республикаси партия Кенгаши томонидан Сиёсий Кенгаш XI ва XII Пленумлари Қарорларида кўрсатилган тадбирлар режаси асосидаги ишлар суст кечганлиги, фуқаролар орасида тарғибот-ташвиқот ишлари ўлда-жўлда бажарилаётганлиги, партия сафларини кенгайтириш юзасидан ўтказилаётган тадбирлар самарасиз эканлигини таъкидлаб ўтди ва Кенгашнинг янги таркиби томонидан бу камчиликларни бартараф этиш учун барча чора-тадбирлар қўлланилиши кераклигини билдирди.

Конференция 17 партия фаолларидан иборат Республика партия Кенгаши, 3 кишидан иборат тафтиш комиссиясининг янги таркибини ва "Адолат" СДПнинг III Қурултойига делегатларни сайлади.

"Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши котиби Равшан Ҳайдаров раислигида ўтган Қорақалпоғистон Республикаси партия Кенгашининг биринчи Пленумида қуйидаги таркибда Кенгаш Котибияти сайланди:

1-котиб — Қорақалпоғистон Республикаси сил касалликига қарши курашиш касалхонаси бош шифокори Дошетов Дарибай Атабаевич;

2-котиб— Нукус Давлат Университети кафедра мудири Эмберганов Айдос;

котиб — Қорақалпоғистон Республикаси Байналминал Жангчи фахрийлар бирлашмаси раиси Бекмуратов Аманбай Тилеумуратович;

котиб — Республика сил касаллигига қарши курашиш касалхонаси шифокори Давлетмуратова Замира Рустемовна;

котиб— Нукус технологиялар коллежи директорининг ўринбосари.

Конференция ишида "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши аъзоси Талъат Муродов қатнашди.

ПАРТИЯ ТАШАББУСИ БИЛАН

"Адолат" СДП Қашқадарё вилоят партия Кенгаши ташаббуси билан Шўртан нефть ва газ конлари унитар корхонасида партия раҳбарларининг корхона ишчи ва жамоатчилари билан учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувда партиянинг мақсад ва масалалари, таркиби ва раҳбарлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси вакиллик органларига сайловлар ҳақида, Олий Мажлис Сенати ва Қонунчилик палатаси тўғрисидаги қонунлар ҳақида гапирилди. Учрашувда сўзга чиққан корхона бошлиғи, "Адолат" СДП аъзоси Илҳом Норчаев сайловларда фаол иштирок этиш ва партия номзодларини қўллаб-қувватлаш кераклигини айтди.

ФУҚАРОЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Қашқадарё вилоят "Адолат" СДП Китоб туман Кенгаши фаолларининг туман фуқаролари билан учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувда сўзга чиққан вилоят партия Кенгаши ижрочи котиби Мўмин Холмуродов ва туман партия Кенгаши биринчи котиби Зариф Бурхонов йиғилганларга партиянинг сайловолди дастури, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва вилоят, туман, шаҳар Кенгашларига сайловлар тўғрисидаги Қонунлар, вилоят партия Кенгашининг жорий йилдаги фаолияти ҳақида гапириб бердилар.

"ЭКОСАН"НИНГ НАВБАТДАГИ ТАДБИРИ

Тошкент шимолий темир йўл вокзалидан тиббий ускуналар билан жиҳозланган ҳамда инсонпарварлик юклари ортилган навбатдаги "Экосан" саломатлик ва мурувват поезди Қашқадарё вилоятига жўнаб кетди.

Поезднинг ташриф этишдан мақсад, вилоят аҳолиси ва темирйўлчиларни тиббий кўрикдан ўтказиш, уларга гуманитар ёрдам кўрсатиш, ижтимоий ҳимояга муҳтожларга кўмаклашишдан иборат. Юқори малакали мутахассислар вилоятдаги ногирон ва ёлғиз кексалар, қариялар ва болаларга тиббий ёрдам кўрсатадилар.

Шунингдек, поездга 18 миллион сўмликдан зиёд дори-дармонлар, пойабзаллар, шахсий гигиена анжомлари, тиббий воситалари ортилган. Улар ижтимоий ёрдам объектларига, ёрдамга муҳтож оилаларга ва болаларга тарқатилади.

Шу йил Навоий ва Бухоро вилоятларидаги "Экосан" саломатлик поездлари фаолияти самарали эканлигини кўрсатди.

Инобат ЭГАМКУЛОВА,
"Туркистон-пресс"

МАҲАЛЛА ФИДОЙИЛАРИГА ЭЪТИБОР

Тошкент шаҳридаги Ғафур Ғулом номли маданият ва истироҳат боғида "Маҳалла куни" муносабати билан тадбир бўлиб ўтди.

Унда Чилонзор туманидаги барча маҳаллаларнинг фаоллари, табаррук отахон ва онахонлари учун 400 кишилик дастурхон ёзилди. Шу билан бирга бу тадбирда тумандаги намунали маҳаллалар ўртасида ўтказилаётган танлов якунланиб, ғолиблар эълон қилинди. "Энг обод маҳалла" совринига "Чилонзор" маҳалласи сазовор бўлди. "Энг ибратли маҳалла оқсоқоли" танловининг ғолиби деб Ғафур Ғулом номли маҳалла етакчиси Исахон ака Отахонов эътироф этилди.

Шунингдек, "Энг фидойи маҳалла посбонлар сардори" деб 1-Қатортол маҳалласи вакили Обиджон Одиловнинг номзоди бир овоздан маъқул деб топиди. "Энг яхши маҳалла хотин-қизлар қўмитаси раиси"лигига "Тинчлик" маҳалласидан Фарида Жалилова лойиқ кўрилди. Ғолиблар Чилонзор туман ҳокимлигининг Фахрий ёрлиғи ҳамда телевизор, гилам ва бошқа қимматбаҳо совғалар билан тақдирландилар.

Тадбир давомида санъаткорлар ўзларининг дилрабо куй ва қўшиқлари билан йиғилганлар кўнглини хушнуд этишди.

Суратларда: тадбирдан лавҳалар.
Козимжон ЎЛМАСОВ
олган суратлар

Партия ҳаёти: ҳисобот-сайлов конференциялари

ФАОЛИЯТ СЕРҚИРРА БЎЛСА

Мамлакатимиз катта сиёсий воқеа арафасида турибди. Шу йилнинг охирида республикамиз парламенти ва маҳаллий Кенгашларга сайловлар бўлиб ўтади. Олий Мажлис ҳамда маҳаллий органларга депутатликка номзодлар кўрсатила бошлайдиган кунга ҳам кўп вақт қолмади. Шу боисдан сайловолди сиёсий тадбирларини уюшқоқлик билан ўтказиш, бир сўз билан айтганда сиёсий синовдан муваффақиятли ўтиш партиялар, шу жумладан, "Адолат" социал-демократик партияси олдида турган долзарб вазифадир. Бу вазифаларни муваффақиятли амалга ошириш партиянинг барча бўғинларида талабчанликни, маъсулиятни кучайтиришни ва ижро интизомини янада мустаҳкамлашни тақазо қилади.

"Адолат" социал демократик партияси Хоразм вилоят ташкилотининг яқинда бўлиб ўтган хисобот-сайлов конференциясида ана шу ҳақда гап борди. Конференция ишида вилоятнинг барча шаҳар ва туманларидан сайланган 87 та делегат қатнашди.

Вилоят партия Кенгашининг хисоботи юзасидан "Адолат" СДП Хоразм вилояти Кенгашининг биринчи котиби Йўлдош Худойберганов маъруза қилди. У ўз маърузасида ҳисобот даврида эришилган ютиқлар ва йўл қўйилган камчиликлар ҳақида батафсил сўзлаб берди. Жумладан, ҳисобот даврида вилоят партия ташкилотининг аъзолари сони 2750 тага, бошланғич партия ташкилотлари 127 тага етканлигини, уларнинг 32 фойизи хотин-қизлардан иборат эканлиги айтиб ўтилди.

Тафтиш комиссияси фаолияти тўғрисида комиссия раиси Карима Камилова ҳисобот берди.

Хисоботлар муҳокамаси бўлиб ўтган музокараларда Собир Шоликоров, Момоджон Норметова, Отабой Отабоев, Оқилжон Реимова, Атабек Атажонов, Юсуп Ибрагимов, Мақсуд Мусаев ва "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши котиби Равшан Ҳайдаровлар сўзга чиқишди.

Конференция қарори билан вилоят партия Кенгашининг фаолияти қониқарли деб баҳоланди.

Сўнгра 19 партия фаолидан иборат партия Кенгаши ва 3 кишидан иборат тафтиш комиссияси янги таркиблари ҳамда "Адолат" СДПнинг III Қурултойига 11та делегат сайланди.

Вилоят партия Кенгашининг ўтган давр мобайнида маҳаллий ҳокимликлар, жамоат ташкилотлари ҳамкорлигида амалга оширган тадбирлари самарасиз кечмади. Асосий эътибор партия сафларини кенгайтириш, янги бошланғич партия ташкилотларини тузиш, уларнинг замон талабига мос ва хос равишда жанговарлигини ошириш партия Кенгашининг диққат марказида турди. Вилоят партия Кенгаши Қўшкўпир туман партия Кенгашининг ана шу соҳада амалга ошираётган ишларига оид масалани кўриб чиқди. Ҳазорасп тумани кенгашининг партия аъзолари сафларини сон ва сифат жиҳатидан мустаҳкамлаш ҳамда аъзолик бадалларини ундириш борасидаги фаолиятига оид масалани муҳокамадан ўтказди. Шаҳар ва туман партия Кенгашларининг "Адолат" газетасига обуна уюштириш борасида амалга ошираётган ишлари тўғрисидаги масала ҳам раёсат мажлисида кўриб чиқилиб, тегишли қарор қабул қилинди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши ва раҳбарияти вилоят партия Кенгаши фаолиятининг тўғри йўналтирилиши борасида яқиндан амалий ёрдам кўрсатди. Хусусан, "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши котиби Равшан Ҳайдаров, "Адолат" газетаси бош муҳаррири вазифасини бажарувчи Рустам Аҳмадалиевлар вилоятимизда бўлиб вилоят, шаҳар ва туман Кенгашлари фаолияти билан яқиндан танишдилар ва юз берган камчиликларни бартараф этиш юзасидан фикр мулоҳазаларини билдирдилар.

Маърузачи ва конференцияда сўзга чиққанлар қўлга киритилган ютуқлар билан бирга йўл қўйилган нуқсонларга, галдаги вазифаларга атрофлича тўхталдилар. Партия Низоми ва Дастури асосида рўёбга чиқариладиган ишлар эса талайгина. Қатор шаҳар ва туман Кенгашлари, бошланғич партия ташкилотлари фаолияти шу кун талабига жавоб бермайди. Қабул қилинган қарорлар ижроси суст олиб борилаяпти. Аъзолик бадалларини ундириш борасидаги ишлар тўғрисида ҳам шундай дейиш мумкин. Сайловолди ташвиқот-тарғибот ишларининг самарали, таъсирчан услубларидан фойдаланиш муваффақиятларга олиб келиши турган гап. Урганч шаҳрида жойлашган "Хоразм сув қурилиш" акциядорлик жамияти, "Амударё" сув ҳавзалари бошқармаси, Хонқа туманидаги "Хонқа-Шуя" қўшма корхонаси, пахтатозалаш акциядорлик жамияти бошланғич партия ташкилотларини ҳисобга олмаганда бошқа жойларда фаоллик сезилмаяпти, ҳусусан аъзолик бадалларини ундириш ишлари суст олиб бориляпти. Бунинг асосий сабабларидан бири шаҳар ва туман партия Кенгашлари ва бошланғич партия ташкилотлари котибларининг ишга талабчанлик ва маъсулият билан ёндошмаётганлигидадир. Уларнинг аксарияти "Биз бор-йўғи жамоатчилик асосида ишлаймиз" деган кайфиятда юришибди. Котиблар маъсулияти ва мавқеини ошириш муҳим вазифа эканлиги йиғилишда алоҳида таъкидланди.

Вилоят партия ташкилотининг конференциясида Ўзбекистон "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши котиби Равшан Ҳайдаров иштирок этди ва сўзга чиқди. Қабул қилинган қарорда галдаги вазифалар ўз аксини топди.

"Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши котиби Равшан Ҳайдаров раислигида ўтган вилоят партия Кенгашининг навбатдаги Пленумида қуйидаги таркибдаги Кенгаш котибяти сайланди:

1-котиб-"Хоразмирригациякурилиш" очиқ акциядорлик жамияти раиси Абдукаримов Раймберган;

2-котиби-Байналминал Жангчи Фахрийлар бирлашмаси Хоразм вилояти Кенгашининг раиси Нурмат Эшметов;

котиб- Биринчи Тошкент тиббиёт институти Урганч филиалининг доценти Мунаввар Искандарова.

Вилоят партия Кенгаши Тафтиш комиссиясининг раиси этиб Хоразм сув қурилиш тресги ҳисобчиси Карима Камилова сайланди.

Сиёсий Кенгаш котиби Равшан Ҳайдаров партия раҳбарияти ва конференция қатнашчилари номидан "Адолат" СДП фахрийлари Йўлдош Худойберганов ва Маркс Бойимбетовга партия сафларидаги кўп йиллик ҳалол ва фидокорона меҳнатлари учун миннатдорчилик билдирди.

Тузалбой РАҲИМБОЕВ,
"Адолат" мухбири

ҲУҚУҚБУЗАРЛАРГА ЖАЗО ТАЙИН

Сурхондарё вилояти Солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш бошқармаси ходимлари нафақат савдодаги ноқонуний товарларни кириб келиши камайишини, балки вилоятдаги ташкилот, корхона, муассасалардаги ноқонуний ўзлаштирилаётган пул маблағларини ҳам аниқланмоқда. Жумладан, вилоят статистика бошқармасида корхонанинг бухгалтерия учёти ва ҳисоботи масъулиятсизлик билан чалкаштириб юритилганлиги оқибатида қатор хато ва камчиликлар аниқланди.

Корхона раҳбарининг буйруғи билан кассир бўлиб ишлаган Л.Чернова 2002 йил 16 сентябрь куни ишдан бўшатилган. Кассирлик вазифасини бажариш эса бошқа ходим зиммасига ўз вақтида юклатилмаган. Натижада, ташкилотда масъулиятсизлик ва виждонсизлик билан қатор жиноий ҳаракатлар содир этилган. Сурхондарё вилоят статистика бошқармасининг "Уйжойжамғарма" банки Термиз бўлимидан чеклар орқали 2002 йил давомида 48 миллион 905 минг сўм нақд пуллар олинган бўлиб, ушбу нақд пулларнинг 42 млн 310 минг сўми иш ҳақи учун, 4 миллион 905 минг сўми хизмат сафари учун ва 1 млн. 350 минг сўми нафақа ва ёрдам пуллари учун деб кўрсатилган. Текшириш жараёнида 21 миллион 285 минг сўм нақд пул маблағи кирим қилинмаганлиги аниқланди.

Бундан ташқари 2002 йил ноябр-декабр ойларида ҳисоб-китоб ишлари нотўғри олиб борилганлиги натижасида 8 млн 1 минг сўм камомад борлиги ҳам ойдинлашди.

Шунингдек, вилоят статистика бошқармаси томонидан чеклар орқали 2003 йилнинг январь-октябрь ойларида "Уйжойжамғармабанки"дан жами 7 млн 100 минг сўм нақд пуллар олиниб корхона хазинаси ҳисоботига кирим қилинмаган.

Корхонанинг 2002 — 2003 йиллар ҳисобот даврида дебитор ва кредитор қарзлари ҳақиқий эмаслиги аниқланди. Яъни, ташкилот ва якка тартибдаги тадбиркорларга пул маблағлари ўтказилган бўлса-да, корхонага умуман товар моддий бойликлар кирим қилинмаган ва қарздорлик ҳолатлари кўрсатилмаган. Ташкилот бухгалтериясида Узи-Термиз корхонасига 2002 йил давомида қалбаки тўлов топшириқномалари орқали жами 2 миллион 7 минг сўм алоқа хизмати учун тўловлар амалга оширилган.

Солиқ ҳисоби бўйича корхона томонидан 2002 йил 9 ойлик ҳисобот даврида Термиз Солиқ инспекциясига корхона баланси ва унга илова қилинган бухгалтерия ҳисоботларини умуман топширилмаган.

Хусусан, вилоят статистика бошқармаси қўшилган қиймат солиғи тўловчи юридик корхона ҳисобланиб, корхона томонидан бажарилган иш ва кўрсатилган хизматлар учун ҳисоб рақамига келиб тушган пул маблағлари ҳужжатларида қўшилган қиймат солиғи кўрсатилган. Лекин, корхона томонидан 2002 йил давомида Термиз шаҳар Давлат солиқ инспекциясига қўшилган қиймат солиғи ҳисоботини умуман тақдим этмаган. Бухгалтерия ҳужжатларининг барчасида қўшилган қиймат солиғи ҳар ойда алоҳида ҳисоблангaнлиги, қўшилган қиймат солиғини банк муассасаси орқали ойма-ой давлат бюджетига ўтказилганлиги тўғрисида қалбаки тўлов топшириқномаси мавжуд ва бу ҳужжатларда "Уйжойжамғарма" банкининг муҳри қўйилган.

Қўшилган қиймат солиғи бош китобда ҳам кўрсатилган. Натижада, бирламчи бухгалтерия ҳужжатларида 2002 йил давомида жами 12 миллин 56 минг сўм ҚҚС ҳисобланиб, 12 миллион 144 минг сўм ўтказилганлиги акс этган. Текшириш давомида 2002 йил учун корхона томонидан давлат бюджетига ўтказилиши учун 10 млн 715 минг сўм қўшилган қиймат солиғи ҳисобланди.

Ташкилот 2003 йил 9 ойи давомида ҳам давлат бюджетига ҚҚС солиғи умуман тўламаган.

Ҳужжатларда ишчи-хизматчилар иш ҳақидан олинадиган даромад 2002 йил давомида 4 миллион 339 минг сўм ўтказилганлиги кўрсатилган бўлса-да, амалда 1 млн. 199 минг сўм давлат бюджетига ўтказилган ва 3 миллион 140 минг сўм пул маблағи қалбакилаштирилган.

Бу каби ҳуқуқбузарлик ҳолатларини узоқ давом эттириш мумкин. Бошқарма томонидан ўтказилган тафтиш натижасида 2002 йил ва 2003 йилнинг 9 ойи давомида жами 20 миллион 429 минг сўм қўшимча солиқ ва мажбурий тўловлар ҳисобланиб, 1 млн. 154 минг сўм молиявий жарима қўлланилди ва давлат бюджетидан 33 млн. 745 минг сўм ўзлаштирилганлиги аниқланди ҳамда ўз нафсини халқ манфатидан устун қўйиб келаётган вилоят статистика бошқармаси масъуллари устидан жиноят иши қўзғатилди.

Абдухолиқ АБДУМЎМИНОВ,
Сурхондарё вилоят прокуратураси ҳузуридаги СВОЖКК бошқармасининг "Ҳужжатли текширувлар" бўлими бошлиғи.
Тўлқин ТЕМИРОВ,
"Адолат" мухбири

Ўз уйингни ўзинг асра!

ТЕРРОРИСТ – ВАТАН ХОИНИ

Яқинда АҚШ, Исроилнинг Ўзбекистондаги элчихоналари ва Республика Бош прокуратураси бинолари олдида амалга оширилган террорчилик ҳаракатларини бутун мамлакатимиз аҳолиси қатъий қораламоқда. Мухбиримиз айрим фуқаролар билан учрашиб, уларнинг сўзларини ёзиб олди. Қуйида уларни эътиборингизга ҳавола этамиз.

САФЛАРИМИЗ МУСТАҲКАМ

Рустам НАВРЎЗОВ — милиция капитани:

— Бир қараганда кўпчилик милиция ходимига тартибни сақловчи сифатида қарайди. Аслида бизлар эл осойишталиги, фуқаролар тинчлиги, Ватан ҳимоячиси ҳаммиз. Шу сабабли ҳам мустақил Ўзбекистон халқи тинчлигини сақлаш, унинг тараққиётини таъминлаш, одамларнинг бунёдкорлик ишлари билан бемалол шуғулланишларига имконият яратиш бизларнинг хушёрлигимизга кўп жиҳатдан боғлиқ.

Шу сабабли Ўзбекистоннинг дунё ҳамжамиятида ривожланган давлатлар қаторидан тезроқ ўрин олишини истамаётган, яъни тарих ғилдирагини орқага айлантириб, халифалик тузумини тузишга интилаётган экстремистлар ўз ҳужумларини эл-юрт осойишталигини сақлаб турган милиция ходимларига қаратаётгани бежиз эмас. Улар шу йўл билан бизларни қўрқитиб, ниятларини амалга оширмоқчилар.

Аммо террористлар билиб қўйсинлар. Бизнинг сафларимиз мустаҳкам. Ички ишлар ходимларининг ҳаммаси мард, қўрқмас, сиёсий жиҳатдан етук, Ватан учун жон фидо қиладиган фидойи кишилардир.

Мен террористларнинг шу йил 30 июлдаги қабиҳ ишларини қаттиқ қоралайман. Шу билан бир қаторда милиция ходимлари бундан буён хушёрликни икки-уч карра ошириб, Ватан хоинлари бўлмиш террористларнинг пайини қирқадилар, деб ишонаман.

ШУМ НИЯТЛИЛАР МАҚСАДИГА ЕТОЛМАЙДИ

Абдуваҳоб ХОЛМУХАМЕДОВ, — хусусий тадбиркор:

— Мустақиллик шамоли эсиб, меҳнат қилиб, яхши яшайман деганларнинг елкасига офтоб тегди. Мен тадбиркорман. Шароит яратилгани учун ҳам бола-чақам билан ишлаб, кўнгилдагидек турмуш кечиряпман. Бунинг учун Президентимизга катта раҳмат.

Лекин тинч меҳнат билан осуда турмуш кечираётганимизни кўра олмайдиган айрим нобакорлар халқ орасига қўрқув солиш, шу йўл билан низо келтириб чиқаришга уринмоқдалар. Ўзларини халқпарвар қилиб кўрсатаётган террористлар аслида Ватан хоини, халқ душманларидир.

Биз ҳеч қачон уларнинг йўлига юрмаймиз. Фарзандларимизни ҳам улардан ҳимоя қиламиз. Қийинчилик билан эришган мустақиллигимизга, эркимизга, бунёдкор ишимизга халақит бераётган қўпорувчилар мақсадларига ҳеч қачон етолмайдилар. Чунки халқ аллақачон кимнинг кимлигини тушуниб етган. Биз Президентимиз, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари атрофида жипслашиб, хушёрлик билан Ватанимизни ҳимоя қиламиз. Ҳаммамиз бирдам бўлсак, ҳеч қандай ёвуз куч бизни енголмайди.

ҲУШЁРЛИКНИ ОШИРАМИЗ

Равшан ҲАЙДАРОВ,— Ўзбекистон "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши котиби:

— Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партиясининг асосий мақсад-вазифаларидан бири — юртимизда ривожланган ҳуқуқий давлат барпо этишга кўмаклашишдан иборат. Юқори даражада ривожланган жамият, тараққий этган мамлакат халқи эса тўқ, фаровон яшаши лозим.

Партиямиз кўзлаган мақсадларига эса, тили, дини, миллати, диний эътиқодидан қатъий назар ушбу юртда истиқомат қилувчи барча фуқароларнинг ўзаро аҳиллиги, ҳамжиҳатлиги, эзгу мақсад йўлида жипслашиб ҳаракат қилиши туфайлигина эришилади.

Аммо ислом ақидапарастлари чет элдаги ҳомийларининг ноғорасига ўйнаб, диний қарама-қаршиликни келтириб чиқариш учун тинч аҳолининг жонига қасд қилмоқдалар. Одамлар ўртасида парокандаликни келтириб чиқариш, ихтилофни авж олдириш ҳисобига халқимизни ўзи танлаган йўлдан қайтаришга уринмоқдалар.

Лекин уларнинг ёвуз мақсадлари амалга ошмайди. Партиямиз фаоллари ўз аъзолари ўртасида ўтказаётган йиғилишларда якдиллик билан террорчиларнинг шу йил 30 июлдаги қилмишларини қоралаяпти. Уларнинг бундан буён бош кўтармасликлари учун астойдил курашиш лозимлигини айтиб, амалий таклифлар билан чиқишяпти.

Ўйлайманки, Ўбекистоннинг ҳар бир фуқароси шу юрт фарзанди эканлигини ҳис қилиб, ҳушёрликни оширса, ҳеч қандай куч улуғ мақсад йўлидаги ишларимизга, ютуқларимизга раҳна сололмайди. Яъни террористлар шум ниятларига асло етолмайдилар

Суҳбатдош:
Каримжон РИХСИЕВ

Демократия шарофати

ВАҚТИНЧА РАИС ЎРИНБОСАРНИ ИШДАН БЎШАТДИ

Республика Геология ва минерал ресурслар қўмитаси раиси ўринбосари Суюн Низомов вақтинча раис вазифасини бажарувчи Игор Горловни судга берди.

Тошкент шаҳар, Миробод туманлараро судида кўрилаётган мазкур фуқаролик иши қизғин тортишувлар, баҳс ва мунозаралар билан ўтяпти.

Маълум бўлишича, С.Низомов Республика Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 6 ноябрдаги 512-сонли қарори билан лавозимга тайинланган.

2004 йил 10 майдан 12 майгача (атиги уч кун?!) қўмита раиси вазифасини вақтинча бажарган И.Горлов ўз буйруғини чиқариб, соҳада 35 йил, раис ўринбосари лавозимида 12 йил хизмат қилган ўз ҳамкасбини "иш ўринлари қисқариши муносабати билан" вазифасидан озод этган.

Яқин-яқинларда одамлар раис зоти билан тортишиш нари турсин, уларнинг соясидан ҳам ҳуркишарди. Истиқлол туфайли жамиятимиз ўзгариб боряпти. Эндиликда Ватанимиз фуқароларининг дунёқарашлари бундан ўн-ўн беш йилги одамлардан тубдан фарқ қилади. Уларнинг тобора ўз ҳақ-ҳуқуқларини таниб бораётгани яхшилик аломати, демократия шарофатидир.

Ҳуқуқи поймол қилинган фуқаро борки, инсонпарварлик ғояларига йўғрилган қонунларимиздан адолат излайди. Фуқаролик ишлари бўйича Миробод туманлараро судида кўрилаётган мазкур фуқаролик иши ҳам фикримизнинг эркин далилидир.

Бахтиёр ТОШНАЗАРОВ,
"Адолат" мухбири

Партия ҳаёти

МАҚСАДИМИЗ ХАЛҚ ИШОНЧИНИ ҚОЗОНИШ

— дейишмоқда "Адолат" СДП Бекобод шаҳар Кенгаши фаоллари

Жамиятимизнинг демократик тамойиллар асосида ривожланиши, шубҳасиз, сиёсий партияларнинг фаоллигига бевосита боғлиқ.

Ана шу масъулиятни ҳис этиб меҳнат қилаётган Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партияси Бекобод шаҳар Кенгаши ва барча аъзоларимиз ҳам ўзларининг ҳаётини халқ билан бўлишга қаратмоқдалар. Бу борада ташкилотимизнинг шаҳардаги маҳалла қўмиталари, корхона, ташкилот ва муассасалар билан ҳамкорликда олиб борилаётган ишлари эътиборлидир.

Партия ташкилотимиз аъзолари 2004 йилнинг "Меҳр ва мурувват йили"деб эълон қилиниши муносабати билан Бекобод шаҳри маҳаллаларида, корхона ва ташкилотларда ибратли ишларни амалга ошириб келмоқда.

Ҳар ҳафтанинг пайшанба куни "Маҳалла куни" деб эълон қилиниб, меҳр-мурувватга муҳтож кишиларга ёрдам кўрсатишда партия ташкилотимиз ташаббусни ўз қўлига олиб келмоқда. Бундан ташқари , "Маҳалла куни"да "Маҳалла — эзгулик бешиги", "Обод маҳаллада янгича урф-одатлар, маросимлар, анъаналар" мавзусида давра суҳбатлари, учрашувлар ташкил этилаётир.

Бундан ташқари, Бекобод шаҳар ҳокимлиги қошидаги ҳуқуқий тарғибот марказида партиямиз вакиллари ҳам иштирок этиб ҳуқуқий саводхонликни оширишга бағишланган маърузалар билан кўплаб чиқишлар қилмоқдалар. Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларидан ўн икки нафар кишига ва 1 июнь — умумжаҳон болаларни ҳимоя қилиш кунида кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига, ногирон болаларга партия ташкилотимиз номидан совға-саломлар берилди.

Шунингдек, фуқароларни иш билан таъминлаш,бемор кишиларни даволаш масканларига жойлаштиришга ҳам партия ташкилотимиз бош-қош бўлмоқда.

Шуни алоҳида айтиб ўтиш жоизки, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида кичик ва ўрта бизнес билан шуғулланувчи тадбиркорларнинг ҳуқуқий саводхонлигини оширишга алоҳида эътибор қаратилаётир.

Оила—муқаддасдир, унда келажагимиз бунёдкорлари бўлмиш фарзандларимиз камол топади. Партиямиз аъзолари бу борада ҳам қатор амалий ишлар қилмоқда. Оилаларни мустаҳкамлаш, тўй-маъракаларни ортиқча исрофгарчиликларсиз, ихчам ўтказиш ҳақида тағрибот-ташвиқот ишлари амалга оширилмоқда. Маҳаллалардаги ҳар бир оилавий муносабатлар, зиддиятли муаммолар маҳалла яраштириш комиссиялари ва партия кенгашимиз аъзолари томонидан кўриб чиқилмоқда ва ижобий ҳал этилмоқда.

Бугун "Адолат" СДП Бекобод шаҳар партия ташкилоти аъзолари сони 220 кишини ташкил қилади. Корхона, ташкилот ва муассасаларда 21 та бошланғич партия ташкилотимиз бор. Мақсадимиз ҳам сафларимизни ташаббускор, билимдон, меҳнатсевар, эл-юрт хизматига камарбаста фидоий кишилар ҳисобига кенгайтириб боришдан иборатдир.

Шу ўринда бир нарсани қониқиш билан айтиш мумкинки, ташкилотимиз аъзолари эл-юрт орасига, қайноқ ҳаёт жабҳаларига тобора кириб бормоқда. Бу эса, партиямизнинг бўлажак сайловларда муваффақият қозонишидан дарак беради.

Гулзира ШАРИПОВА
Ўзбекистон "Адолат" СДП Бекобод шаҳар Кенгаши биринчи котиби, шаҳар ҳокими муовини

ОЛИЙ СИФАТ УЧУН

Мамлакатимизнинг жанубий минтақасида етиштирилаётган пахтага хориждан харидорлар кўплаб чиқаётганлигидан хабарингиз бор.

Жануб офтобида роса пишиб етилган пишиқ, мустаҳкам тола кимга ҳам керак эмас, дейсиз. Яқинда "Сариосиёпахтатозалаш" очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига Женевадаги халқаро сифат жамғармасидан хушхабар етиб келди. Жамғарма кенгаши қарорига мувофиқ мазкур корхона толаси "Олий сифат учун олтин медал" ва мукофот билан тақдирланди.

Ҳиссадорлик жамияти 2003 йилда етиштирилаган ҳосилдан 6 минг 917 тонна юқори навли тола ишлаб чиқарди. Ишлаб чиқарилган толанинг асосий қисми Италия, Буюк Британия, Франция, АҚШ каби мамлакатларнинг компания ҳамда фирмаларига экспорт қилинди. Деҳқонлар шу нарсага яна бир карра иқрор бўлдиларки, ҳалол меҳнат билан етишган ҳосил ҳеч қачон панд бермайди.

Ўтмиш мероси ва биз

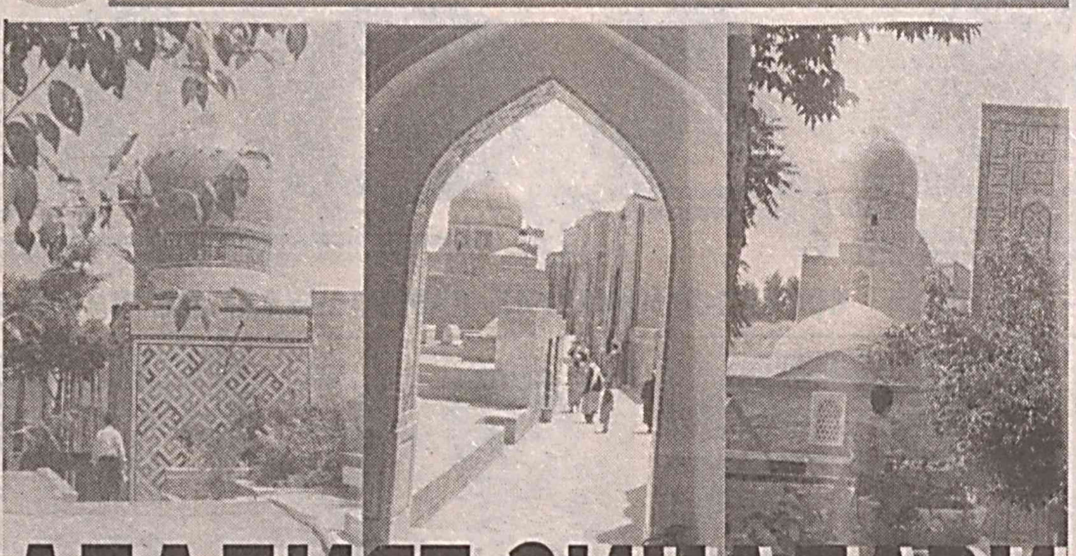

АБАДИЯТ ЗИНАЛАРИ

Шоҳи Зинда ёдгорлик мажмуини тиклиш-таъмирлашга давлат аҳамиятига молик масала сифатида ёндошилмоқда

Кўҳна тарих бизни доимо чуқур мушоҳадалар юритишга, ўзлигимизни англаш учун аждодлар меросига ҳурмат-эҳтиром билан қарашга ундайди. Самарқанднинг энг улуғ зиёратгоҳларидан бири — Шоҳи Зинда мақбараси ҳам ўтмишни англаш йўлидаги бебаҳо меросдир. Шу боис Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Шоҳи Зинда ёдгорлик мажмуасида қайта тиклаш ва ободонлаштириш ишларини ташкил этиш тўғрисида"ги қарори жамоатчилик томонидан хайрихоҳлик билан кутиб олинганини мамнуният билан таъкидлаш лозим.

Қарорга мувофиқ эндиликда ёдгорлик мажмуасида мустақил юридик шахс мақомига эга бўлган "Шоҳи Зинда жамоатчилик жамғармаси" ташкил этилди. Жамғарма бу ерда амалга оширилиши кутилаётган ғоят кенг кўламдаги таъмирлаш, ободонлаштириш ишларини бевосита ташкил этиш, маҳаллий ва хорижий фуқароларнинг зиёратларини уюштириш, уларга муносиб шароит яратиш билан шуғулланади.

— Мазкур қарор ўтмишнинг ноёб меросини сақлаб қолиш, унинг дунёвий обрў-эътиборини янада мустаҳкамлаш учун ҳам жуда ўз вақтида келган қарор бўлди, — дейди Шоҳи Зинда тарихий ёдгорлиги мажмуаси жамоат фонди раиси, Шоҳи Зинда масчити имом хатиби Абдулло Мирзааҳмедов.— Чунки йиллар, асрлар суронидан кузгача етиб келган ноёб мақбара ва унинг ён-атрофидаги иншоотлар анчагина таъмир талаб бўлиб қолган. Сўнгги марта-1996 йилда бу ерда соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейи муносабати билан қисман ободончилик ишларига қўл урилган эди. Лекин ёдгорлик мажмуида ҳам бажарилиши лозим бўлган ишлар кўп. Аксарият мақбара биноларининг орқа қисми тупроқ билан кўмилиб қолган. Бу эса бино пойдеворларининг емирилиши жараёнини тезлаштираётган эди. Бундан ташқари мақбара атрофи қаровсиз қолиб, ўт-ўланлар қовжираб, ҳунук манзара касб этаётганди. Муқаддас қадамжонинг атрофини сарбаро сўроқчи фирибгарлар ўраб олгани ҳам кишини ташвишга солмай қўймайди. Қисқаси бугун дунё мусулмонларининг диққат-эътиборида турган бу улуғ қадамжо чинакам обод зиёратгоҳга айланиши лозим.

Ҳозир шу йўналишдаги кенг кўламли бунёдкорлик ишлари бошлаб юборилди. Аввало ёдгорликнинг ғарбий ва шарқий қисмларидаги девор атрофлари ковланиб, тупроғи бошқа кабристонларга олиб бориб ташланмоқда. Чунки бу ердаги ҳар бир қабр ҳам муқаддас. Мақбаранинг 2 та гумбази қайта тикланаяпти, етти гумбаз эса синчковлик билан таъмирланаяпти. Мажмуани тиклаш ва таъмирлаш ишларида Қорақалпоғистон, Сурхондарё, Фарғона, Бухоро, Қашқадарё ва Самарқанддан юздан зиёд моҳир усталар иштирок этишмоқда. 20 дан зиёд транспорт ва замонавий техника воситалари ҳам ихтиёрга бериб қўйилган. Моҳир наққош, ганчкор усталар таъмирлаш билан боғлиқ ҳар битта ишни ўзаро бамаслаҳат олиб борилмоқда. Хусусан, "Шоҳи Зинда" номи билан машҳур бўлган Қусам Ибн Аббос ҳазратларининг қабрларини асл тарихий ҳолида сақлашга ҳаракат қилинмоқда.

Мақбарага олиб чиқувчи зиналар сони азалдан 40 тани ташкил этади. Нақл қилишларича ҳар бир мўмин-мусулмон ана шу зиналарни чиқишида ҳам, тушишида ҳам адашмай бир хилда санаса муроди ҳосил бўлармиш. Бу фикрга қўшимча қилиб шуни таъкидламоқчимизки, мақбара зиналари буюк ўтмишимизга етакловчи йўл сифатида бугун ҳам авлодлар ҳар хайр ва ... зиналари аждодларимиз улуғлигини ... абадийликка олиб чиқувчи абадият зиналаридир.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
Адолат" нинг ўз мухбири
Суратларда: Шоҳи Зинданинг бугунги манзараси

ТАРАҚҚИЁТ ТАЯНЧИ

Халқаро иқтисодий муносабатларда импорт ва экспорт шартномаларининг аҳамияти

Одатда ҳар қандай битим ҳуқуқий муносабатни вужудга келтирувчи юридик ҳужжат ҳисобланади. Шунинг учун ҳам ташқи иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги битимлар том маънодаги ҳамкорликни, яъни хорижий мамлакатнинг хўжалик юритувчи субъекти Ўзбекистон Республикасининг хўжалик юритувчи субъекти билан иқтисодий ҳамкорлик қилишни назарда тутиши лозим. Бунда иккала субъект бирлашиб, битта хўжалик юритувчи субъектни ташкил қилади. Бундан ташқари,

— лизинг шартномаси;

— консорциом тузиш тўғрисидаги шартномалар;

— лицензия шартномалари ҳам ташқи иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги шартномаларга киради.

Ташқи савдо битимларининг эса асосан импорт, экспорт ва реэкспорт турлари мавжуд.

Бугунги кунда импорт ва экспорт муносабатларини тартибга солишнинг турли механизмлари амал қилмоқда.

Импорт — товарлар, хизматлар, ишлар, интеллектуал фаолият натижаларини, шу жумладан уларга доир фавқулотда ҳуқуқларни божхона ҳудудидан қайтариб олиб чиқиш мажбуриятисиз олиб келишдир. Импорт факти божхона чегарасини кесиб ўтган, хизматлар ва интеллектуал фаолият натижаларига доир ҳуқуқлар олинган пайтда қайд этилади.

Экспорт эса товар, ишлар, хизматлар интеллектуал мулк натижалари уларга доир мутлоқ ҳуқуқларни божхона ҳудудидан хорижга қайтариб олиб кириш мажбуриятисиз олиб чиқишдир. Экспорт факти товар божхона чегарасини кесиб ўтган хизматлар ва интеллектуал фаолият натижаларига доир ҳуқуқлар тақдим этилган пайтда қайт этилади. Божхона ҳудудидан хорижга товарлар олиб чиқишсиз айрим тижорат операциялари товар экспортига тенглаштиради. Импорт контрактларидан фарқли равишда экспорт контрактларининг айрим турлари учун амалдаги рўйхатдан ўтказиш тартиби сақлаб қолинган. Экспорт контрактларини давлат рўйхатидан ўтказиш Республика Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган ва Адлия вазирлиги томонидан "Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигида Ўзбекистон Республикаси хўжалик юритувчи субъектлари томонидан тузиладиган экспорт-импорт контрактларини рўйхатга олиш тартиби ҳақидаги Низом" билан тартибга солинади.

Рўйхатдан ўтказишни сўраб ариза топширилган пайтдан бошлаб 10 иш куни мобайнида контракт рўйхатдан ўтказилмоғи лозим. Рўйхатдан ўтказиш ижобий ҳал қилинганида, контракт тегишли журналда белгиланган тарзда қайд қилинади. Рўйхатдан ўтказиш ҳақида сертификат расмийлаштирилади. Контракт асл нусхасининг ҳар саҳифасига штамп ва мансабдор шахс имзоси қўйилади. Контрактга ягона идентификация тартиб рақами берилади ва шу асосида банкларда ва божхона органларида рўйхатга олинади.

Экспорт контрактларини рўйхатдан ўтказишни рад этиш тўғрисида қарор қонуний асосланган бўлиши ва албатта ёзма шаклда аризачига топширилиши лозим. Рўйхатдан ўтказилишни асоссиз равишда рад этиш ҳақидаги қарор устидан шикоят қилиниши мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон Республикаси юридик шахсларнинг халқаро иқтисодий фаолиятида шартномавий муносабатларини тартибга солиш механизмини халқаро стандардлар ва ривожланган мамлакатларнинг ижобий тажрибаси асосида ишлаб чиқилган. Шунинг учун ҳам бу муносабатлар тараққиёт таянчи бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз.

Халилжон АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси тингловчиси

БЎЛАЖАК ТИББИЁТЧИЛАР ДАРГОҲИДА

Инсон учун энг катта бойлик — бу унинг саломатлиги. Шуни мамнуният билан эътироф этиш жоиз, давлатимиз мустақилликка эришгач, халқимиз саломатлигини яхшилашга эътибор йилдан йилга кучаймоқда. Президентимиз Фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг бу борадаги қарорлари ҳаётга изчил татбиқ этилаётгани амалда ўзининг ижобий натижасини намоён этмоқда.

Пойтахтимиздаги 1-республика тиббиёт коллежи соғлиқни сақлаш тизимига ўрта-махсус маълумотли мутахассислар тайёрловчи кўзга кўринган ўқув даргоҳларидан ҳисобланади. Ҳозир ушбу зиё масканида 2000 га яқин ёшлар таълим олишяпти.

— Бу йил яна 800 нафар йигит-қизни ўқишга қабул қилишни режалаштирганмиз, — дейди тиббиёт коллежи директори, "Соғлом авлод учун" ордени ва "Мустақиллик" кўкрак нишони соҳиби, ташкилотчи раҳбар Мавлуда Зиёева. — Бизда акушерлик, стоматология ҳамда ҳамширалик мутахассисликлари тайёрланади. Ёшларга замон талаблари асосида билим бериш мақсадида Япониянинг "jica" ташкилоти билан 2001 йилдан кенг ҳамкорлик олиб боряпмиз. Унинг ёрдамида таълимни замон талаблари асосида ташкил этиш юзасидан бир қанча ишларни амалга оширяпмиз. Шунингдек, дастурий қўлланмалар, тавсияномалар чоп эттирдик.

Бу янгилик яқинда ҳамширалик иши йўналишида сабоқ берувчи ўқитувчилар малакасини ошириш маркази очилди. Устозлар ўз устида муттасил ишлаши, тажрибасини ошириб бориши эса ёшларга касб сирларини ўргатишда ижобий самара бериши шубҳасиз.

Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ,
"Адолат" мухбири

Суратда: ўқитувчи Гулчеҳра Усмонова (ўнгда), ўқув ишлари бўйича коллеж директори ўринбосари Камола Зокирова ва ҳамширалик иши бўлими раҳбари Саодат Мирзаева жамоанинг жонкуяр фидойиларидан ҳисобланишади.

Козимжон ЎЛМАСОВ олган сурат

Партия ҳаёти

ЗОБИТЛАР ҲУЗУРИДА

17 июль куни Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигида Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партияси раҳбарларининг вазирлик шахсий таркиби зобитлари билан учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашувни кириш сўзи билан "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши котиби Равшан Ҳайдаров очди. У ўз сўзида партиянинг яратилиш тарихи, унинг ташкилий таркиби, мафкуравий асослари ва сайловолди дастури ҳақида қисқача гапириб берди.

Партия Сиёсий Кенгаши аъзоси, Ўзбекистон жанчи Фахрийлар бирлашмаси раиси Талъат Муродов бирлашманинг партия билан биргаликда амалга ошираётган тадбирлари, жангчи фахрийларнинг ижтимоий ҳимояси бўйича режалаштирилаётган ишлар ҳақида батафсил сўзлаб берди.

Учрашувда бўлиб ўтган баҳс-мунозараларда Мирзо Улуғбек туман партия Кенгашининг иккинчи котиби Юлдуз Тўхтаева, партия Ёшлар Кенгаши фаоллари Шуҳрат Қудратов ва Қобилжон Соатовлар фаол иштирок этишди.

Қизиқарли ўтган учрашув зобитларда яхши таассурот қолдирди.

ЭНГ МУНОСИБЛАРИ – ПАРТИЯ САФИГА

"Адолат" СДП Самарқанд шаҳар партия Кенгаши ташаббуси билан Самарқанд шаҳрининг "Ҳақдор" автомобилларга хизмат кўрсатиш хусусий фирмасида, "Word Golden or Golden Oill" масъулияти чекланган жамиятида ва "Севали" маҳалласида вилоят ва шаҳар партия Кенгашлари раҳбарларининг фуқаролар билан учрашувлари бўлиб ўтди. Учрашувларда партиянинг мақсад ва маслаклари, таркиби ва раҳбарлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва маҳаллий ҳокимият вакиллик органларига сайловлар ҳамда Олий Мажлиснинг Сенати ва Қонунчилик палатаси тўғрисидаги қонунлар ҳақида сўз юритилди. Учрашувлар ниҳоясида фуқаролар орасидан энг лойиқлари "Адолат" СДП сафларига қабул қилинди.

Учрашувларда Самарқанд вилояти партия Кенгашининг биринчи котиби Жуманиёз Алибеков, иккинчи котиби Ҳайдар Исломов ва Самарқанд шаҳар партия Кенгашининг биринчи котиби Маъруф Салимовлар иштирок этишди.

"Вилоят раҳбарининг иш фаолиятини кузатганда, унинг аҳволини яқиндан ўрганиш учун шаҳар ва туманларга, узоқ қишлоқларга бориш, халқ ичига кириб, жойларда қандай ижтимоий муаммолар борлигига, мактаб ва боғчалар, касалхоналар, маданият ва спорт иншоотларидаги шароит, қурилиш ва ободончилик ишларига етарли эътибор бермаганини кўриш мумкин". *(Президент Ислом Каримовнинг Халқ депутатлари Самарқанд вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясидаги маърузасидан.)*

ТАРБИЯГА МУҲТОЖ ТАРБИЯЧИ

Хўш, бу борада мамлакатимизнинг чекка туман ва қишлоқларидаги аҳвол қандай? Биз шуни ўрганиш мақсадида Чироқчида бўлдик.

Чироқчи — Қашқадарё вилоятининг ҳудуди жиҳатидан катта туманларидан бири. Туман ҳокимлиги халқ хўжалигининг барча тармоқлари қатори таълим тизимини ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор бериб келяпти. Буни туман халқ таълими бўлимидагилар ҳам алоҳида қайд этишди.

Биз шу ерда бўлганимизда дастлаб халқ таълими бўлими мудири Гулнора Иботовани суриштирдик. У киши бетоб эканлар. Шундан сўнг ишни вақтинча бошқариб турган услубият хонаси мудири Абдисалом Шоймардоновга учрашиб, муддаомизни маълум қилдик. Домла хизмат гувоҳномасидаги ёзувларни бирма-бир синчиклаб ўқиб, иш юритиш дафтарига ёзиб олди ва:

— Демак, "Адолат" газетасидан экансиз? Хуш келибсиз. Бўлимимиз эшиклари матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари учун ҳамиша очиқ, — деди ва бизга бош мутахассис Очилхон ака Саидов ҳамроҳлик қилишини билдирди. Рости Абдусалом аканинг самимий айтган сўзлари, қолаверса, матбуотга хайрихоҳлигидан кўнглимиз кўтарилди.

Шундан сўнг Очилхон ака билан ишни мактабгача тарбия муассасаларидаги таълим-тарбия жараёни, уларга яратилаётган шарт-шароитлар, ҳомий ташкилотларнинг ёрдамини ўрганишдан бошладик. Тумандаги "Шодлик", "Чаман" болалар боғчаларида бўлганимизда, боғча мудиралари иш билан чиқиб кетишган экан. Шундан сўнг соат 11 ларда туман халқ таълими бўлимига қарашли "Лола" болалар боғчасига етиб келдик. Боғчага кираверишдаги дарахт соясида мудира Насиба Зиёдова икки-уч киши билан суҳбатлашиб турарди. Саломаликдан сўнг ўзимизни таништирдик.

— Хўш, хизмат? — деди у нописандлик билан.

— "Адолат" газетасиданмиз. Боғчада таълим-тарбия соҳасида олиб борилаётган ишлар, қолаверса ёзги соғломлаштириш мавсуми қандай ўтаётгани, болаларга яратилаётган шароитлар билан танишмоқчи эдик.

— Рухсатнома-ҳужжатларинг борми? Биз хизмат гувоҳномамизни кўрсатмоқчи эдик. У эса:

— Бу ҳеч қандай ҳуқуққа эга эмас. Майли, аҳвол билан танишаверинг, — деди.

Шундан сўнг боғчада 4-5 ёшлар чамасидаги тарбияланувчилар билан суҳбатлашдик.

— Мен Зафар Муродов, — деди тарбияланувчи. Унга бир неча савол билан юзландик.

— Бугун тушликкача қандай машғулот ўтдинглар?

— Билмадим, — деди у.

— Боғчада машғулотлар қизиқарли ўтадими? Умуман, бу ерда зерикмайсизлармиi? — деган саволимизга бола ҳеч қандай жавоб қайтармади. Шундан сўнг гуруҳдаги бошқа болаларга ҳам савол бердик.

— Қани, болажонлар, бугун ҳафтанинг қайси куни? — деган саволимиз жавобсиз қолди.

— Ҳозир қандай фасл, июль ойининг нечанчи куни экан, қани ким айтади, — деганимизда ҳалиги тарбияланувчи Зафар Муродов:

— Ҳозир ёз фасли, лекин июль ойининг нечанчи кунилигини билмайман. Боғча опамиз айтгани йўқ , — деди.

— Боғчада яратилган шароитлар қандай? — деган саволимизга ҳам жўяли жавоб ололмадик. Сўнгра тарбиячи Ҳалима Қувватовадан ҳафталик иш режаси бор ёки йўқлигини сўрагандик:

— Уйда қолиб кетган. Сизларни нима ишларинг бор? — деди у. Сўнг кичик гуруҳ тарбиячиси Нодира Муродовадан бугун қандай машғулот ўтганини, қолаверса, иш режаси бор ёки йўқлигини сўраганимизда у:

— Иш режам йўқ. — деди.

— Қандай машғулот ўтдингиз бугун? — деган саволимизга эса тарбиячи умуман жавоб беролмади. Сўнг Ҳалима Қувватовага яна савол бердик.

— Гуруҳга 14 нафар бола қатнар экан. Ҳозир ёз фасли. Шунинг учун болалар доимий равишда қайнатилган сув ёки чой ичиб туради. Пиёла етарлими?

— Йўқ, бор йўғи 11 та пиёламиз бор,-деди у. Шундан сўнг боғча мудираси суҳбатимизга аралашди.

— Тўхтанг, тўхтанг, ука, — деди у — Сиз ўзи кимнинг рухсати билан текширяпсиз. Биринчидан, рухсатномангиз йўқ. Иккинчидан, ижобий мақола ёзсангиз майли. Лекин танқидий мақола ёзиш учун рухсатнома керак.

Биз текширувчи эмаслигимизни, журналист эканлигимизни, қолаверса, "Журналистик фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида" Ўзбекистон Республикаси қонунининг 9-моддасидаги "Журналист ахборот тўплаш ва текширув ўтказиш ҳуқуқига эга", деган сўзларни эслатдик. Шунда у олдимизга қўлидаги китобни ташлади ва:

— Бизга келган текширувчилар мана бу китобни тўлдиришади. Сиз ҳам уни тўлдиринг, — деди у. Шундан сўнг боғча мудирасига:

— "Оммавий ахборот воситалари тўғрисида"ги, "Журналистик фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида"-ги қонунлар билан танишмисиз,- дея сўрадик.

Лекин у саволимизга жавоб бериш ўрнига:

— Китобни тўлдирасиз, вассалом. Акс ҳолда устингиздан арз қиламан, — деди.

Начора, боғча мудираси Насиба Зиёдовага Президентимизнинг 1998 йил 19 ноябрдаги "Хўжалик юритувчи субъектларини текширишни ташкил қилинишини тартибга солиш тўғрисида"ги фармонида журналистлар зиммасига бу ишни тарғиб этиш ва камчиликларни ёритиб бориш масъулияти юкланганлигини тушунтирдик. Яна фойдаси бўлмади. Шундан сўнг ҳамроҳимиз Очилхон ака Саидов "Мониторинг натижаларини қайд этиш дафтари"ни қўлига олиб:

Сиз бунга нима дейсиз?

— Насиба, Сиз тўғри тушунинг. Бу китобга ёзиш журналистларнинг ваколатига кирмайди. Мухбирни асоссиз ранжитаяпсиз, — деди. Шунда мудира Очилхон акани атайлаб шу боғчага олиб келганликда айблади ва текширишга журналистларнинг ҳаққи йўқлигини яна бир неча бор таъкидлади.

Шу тобда Очилхон акани зимдан кузатдим. Ранги заъфарон. Мени олдимда боғча мудирасининг у кишини ҳеч қандай сабабсиз, куракда турмайдиган сўзлар билан "сийлагани" ёши бир жойга бориб қолган Очилхон акага оғир ботганди. Айниқса, мудиранинг у кишига айтган охирги гапи бизга ҳам таъсир қилди. Очилхон аканинг "кетдик", деганига рози бўлдик.

— Мен боғчалар бўйича услубчи эмасман, — дейди Очилхон ака. Боғчалар бўйича услубчи бўлиб ишлаётган қизимиз икки ойлар бўлди чамамда, "ишламайман" деб туман халқ таълими бўлими раҳбари номига ариза ёзиб, кетиб қолди. Энди билсам, тўғри қилган экан. Негаки, ҳозир кўргангингиз ўзи хон, кўланкаси майдон Насиба Зиёдова сингари боғча мудиралари билан ишлаб бўладими ахир! Ўзингиз кўрдингиз, на гапни тушунади, на тўғри маслаҳатни...

Биз Чироқчи туманининг халқ таълими тизимидаги ютуқ ва муаммоларни, бу соҳада амалга оширилаётган ислоҳотлар жараёни қандай кечаётганлигини холис ўрганиш ниятида эдик. Аммо боғча мудираси Насиба Зиёдованинг: "Текширишга сизларнинг ҳаққинглар йўқ", деб икки оёғини тираб олиши, яна такрор айтаман "қонунни яхши билувчи" мудиранинг куракда турмайдиган сўзлар билан бизни "сийлагани" асабимизга қаттиқ тегди. Тўрачилик, манманлик, кибр-ҳавога берилган мудира бақириқ-чақириқ билан ўз ишидаги пала-партишликларни, юзакичиликни яширмоқчи бўлди.

Начора, боғча мудираси Насиба Зиёдованинг етарли ҳуқуқий билим ва савияга эга эмаслигини сезгач, у билан бошқа гаплашиб ўтиришни лозим трпмадик. Фақат унга дунё фанига, маданиятига беқиёс ҳисса қўшган бобокалонимиз Абул Қосим Маҳмуд аз-Замахшарийнинг: Ёки илмли бўл ёки илмга таяниб иш тутадиган бўл, лоақал илмни тинглаб эшитадиган бўл, бироқ тўртинчиси бўлма, чунки касодга учрайсан, деган ҳикматларини эслатиб қўймоқчимиз.

Комил САХАТОВ,
"Адолат" мухбири

Бу ҳақда Вазирлар Маҳкамасининг йиғилишида гапирилган эди

ТУШУМЛАР ТЎЛИҚ ТУШМАСА

Республикамизнинг барча ҳудудларида иқтисодий, илмий-техникавий салоҳиятнинг маҳсулини кўрамиз. Биргина Косонсой туманини олиб кўрайлик. Аҳолиси меҳнаткаш, тадбиркор ва ҳунарманд. Маркази — Косонсой шаҳрида бир талай саноат корхоналари, хусусан, йирик қўшма корхоналар жойлашган. Янги қурилган спорт иншоотлари, коллеж ва мактаб бинолари туманинг кўрки. Муҳими, Косонсой — энг сўлим маскан — "митти Швейцария". Шунданми, бу ерга келиб-кетувчилар кўп. Дам олувчиларнинг саноғи йўқ. Мана шу омилнинг ўзи тумандаги умумий овқатланиш ва савдо корхоналарининг рақобат асосида ривожланишига олиб келмоқда. Вилоят Давлат солиқ бошқармасидан олинган маълумотга кўра, ягона Косонсой тумани июнь ойи учун белгиланган умумий нақд пул тушум режасини тўлиқ уддалаган. Жорий йилнинг иккинчи чорагида бюджетга 57 минг 888 минг 700 сўмдан ортиқ солиқ ва тўловлар ундирилган.

Шуниси қувонарлики, туманда яшовчи барча пенсионерлар, пенсия тўловлари муддатидан олдин берилаётганини мамнуният билан тилга олади. Ўқитувчи ва шифокорлар чеҳрасида ҳам ўша миннатдор кайфиятни сезасиз. Худди шу ҳолни Наманган тумани мисолида ҳам кўриш мумкин. Мазкур туманда иккинчи чорак учун белгиланган солиқ ва тўловлар 53 миллион 327 минг сўм ортиғи билан уддалангани фикримизни қувватлайди. Аммо июнь ойи нақд пул тушуми режасини Норин, Чортоқ, Уйчи, Мингбулоқ, Янгиқўрғон, Наманган шаҳри ва Чуст каби туманлар бажаролмагани, шубҳасиз, таассуфлидир.

Уйчи туманида солиқчиларнинг Вазирлар Маҳкамасининг 154-қарорини бажарилишини текширишлари натижасида 48 та ҳуқуқбузарлик ҳолатлари аниқланган. Ўз навбатида 1 миллион 10 минг 900 сўмлик моддий бойликлар мусодара қилинган. Бироқ, барибир ойлик умумий нақд пул тушум режаси 79,2 фоиз, савдо тушум режаси 72,7 фоиз бажарилган, холос.

Янгиқўрғон туманида эса июнь ойи учун белгиланган умумий нақд пул тушуми режаси 86,1 фоизга, савдо тушум режаси эса 78 фоизга бажарилган.

Мутасаддилар Нанай, Бекобод, Бирлашган, Ғовазон сингари деҳқон ва мол бозорларида саноат моллари билан ноқонуний савдо қилувчи тижоратчиларнинг фаолиятига қонуний баҳо беришганида бюджетга пул тушуми аянчли аҳволда қолиб кетмасди. Қолаверса, пенсия, моддий ёрдам ва бошқа тўловлар ўз вақтида бериларди.

Демак, бу ҳар икки тумандаги иқтисодчилар, молия ва солиқ инспекцияси ходимлари тушум режасини қисқартириш билан эмас, иқтисодни, аҳоли турмуш шароитини яхшилаш билан шуғулланишлари керак.

Саидолим АБДУРАҲМОНОВ,
«Адолат» мухбири

ЖУРНАЛИСТЛАР ТАНЛОВИ

Фуқаролик жамиятини ўрганиш институтида Ўзбекистон Халқ демократик партияси раҳбарларининг ОАВ ходимлари билан давра суҳбати бўлиб ўтди.

Айтиш мумкинки, асосий масала партия ҳаракатини журналистлар томонидан кенг ёритилиши, оммага етказилиши ва аҳолининг бу ҳақдаги билим даражасини оширишга қаратилди. Шундан, бу борада Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти Олий Мажлис ва Халқ депутатлари маҳаллий кенгашларига сайловларга тайёргарликни ва ўтказишни матбуотда ёритиш бўйича энг яхши материаллар учун танлов эълон қилинди.

Танловнинг мақсади мамлакатимиз оммавий ахборот воситаларининг сайлов жараёнига холисона ёндашиш, сайловолди жараёнларини тезкор ёритишда ОАВ фаолиятининг асосий йўналишларини белгилаш, турли қатламдаги гуруҳларнинг сиёсий фаоллигини ошириш каби масалалар бўйича тажрибаларини умумлаштириш ва [illegible] иборат. Иштирокчилар доираси эса мамлакатимиз ОАВлари вакиллари, журналистлардир.

Танловга 2004 йил 1 январдан 2005 йил 15 январгача матбуотда чиққан муаллифлик материаллари тақдим этилади.

Голиблар танлов ҳайъати, Республика Марказий сайлов комиссияси аъзолари, Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти ходимлари ва [illegible] "Парламент журналистлари клуби"да [illegible] билан танлаб олинади.

Сардор МАДАТОВ,
"Туркистон-пресс"

Илғор тажриба

Аълам маҳалласи Олтинкўл туманининг чекка ҳудудидаги Қўштепасарой қишлоғида жойлашган. Кейинги йилларда бу жой кўпчиликнинг оғзидан тушмай қолди. Маҳалла кўчалари обод, покиза, гулларга бурканган. Аммо гап бунда эмас. Гап шу маҳалладаги 12-ихтисослашган гимназия-интернатида.

Эмишки, шу гимназия-интернатини тамомлаган болаларни олий ўқув юртларига киришга кафолат бор. Унда вилоятимизнинг турли туманлари, ҳатто Андижон шаҳридан келиб таълим-тарбия олишармиш. Биз Қўштепасарой қишлоғига бориб бу гаплар муболаға эмаслигига ишонч ҳосил қилдик.

— Ўтган йили гимназияни 19 нафар йигит ва қизлар тамомлади, — деди шу таълим-тарбия даргоҳининг директори Алижон Маматхонов. — Уларнинг 18 нафари Андижон тиббиёт институти ва Андижон Давлат университети тест имтиҳонла-

ҚЎШТЕПАСАРОЙЛИКЛАР ФАХРИ

ридан муваффақиятли ўтди. Йил мактаби республика кўрик-танловида фахрли иккинчи, "Конституция — бахтимиз пойдевори" кўрик-танловида эса биринчи ўринни қўлга киритдик.

Бундай ютуқларга қандай эришдинглар? — дея сўраган эдик директор бизни гимназия ўқув хоналарига бошлади. Аввало, бу ердаги саранжом-саришталик, жиҳозлар ва кўргазмали қуролларни жойлаштиришдаги юксак дид бизни ҳайратга солди. Синфларда ўқувчилар ўтирадиган парталар қатор саф қилиб эмас, П шаклида қўйилган. Машғулотлар ўқитувчи раҳбарлигида ўзаро мулоқот услубида ўтказиларкан.

— Мамлакатимизнинг қайси ўқув муассасасида қандай илғор тажриба, ўрганишга арзийдиган янгилик қўлланилаётганлигини эшитсам, албатта, ўша ерга бораман, — дея сўзида давом этди директор. — Аксарият ҳолларда видеотасвирга тушириб жамоамизга намойиш этамиз.

— Маблағни қаердан оласиз? — сўрайман директордан.

— Тугамайдиган хазинага эга эмасмиз. Аввало, "Андижон" ширкат хўжалиги бизга 1,5 гектар ер ажратган. Ундан ва гимназиямиз экин майдонларидан унумли фойдаланамиз. Ўқитувчи ва тарбиячиларимиз жиҳозлаш ишларини ва кўплаб кўргазмали қуролларни ўзлари бажарадилар, тайёрлайдилар. Олтинкўл тумани ҳокими қарори билан Трикотаж ҳиссадорлик жамияти Қўштепасарой филиали бизга ҳомий қилиб тайинланган. "Андижон" ширкат хўжалиги доим ёрдам қўлини чўзиб келяпти. Ота-оналар қўмитасининг ҳамкорлиги ҳам бизга мадад бўляпти.

Ўқув қуролларини кўз қорачиғидай асраймиз. Ўқувчилар ўқув хоналарига оёқ кийимини ечиб кирадилар. Бу ҳам ўзига хос тарбия.

Гимназия-интернат химия-биология ва инглиз тилига ихтисослашган. Бу ерда таълим-тарбия беришдан ташқари ҳар бир фан ўқитувчиси, тарбиячи, техник ходим ўз вазифасини пухта билади, жамоа иши [illegible]. Ўқувчилардан Маҳмуджон Қодиров, Мафтуна Абдуллаева, Нурхон Билолова, Ойдиной Қодирова, Муҳаммадмусо Сотволдиевларнинг [illegible] кирдилар.

Тўлқин СИДДИҚ,
"Адолат" мухбири

МАНМАНЛИК ОҚИБАТИ

Эл осойишталигини сақлаш бутун жамоатчиликнинг муқаддас бурчидир. Жамиятимизда шундай кишилар борки, жамоат тартибини сақлаш ўрнига ўзининг ножўя хатти-ҳаракати билан ёмон отлиқ номини олиб, кўпчилик назаридан четда қолади. [illegible] манманлик касалига мубтало бўлганлар десак ҳам хато бўлмайди. Манманликка берилган баъзи нусхалар ҳатто қонунни ҳам [illegible]. Шундай кишилардан бири Каттақўрғон шаҳридаги [illegible] Ҳурмат Жамолова ана шундай қонунбузарлар хилидан чиқиб қолди.

Ҳурматли газетхон, келинг яхшиси воқеани бошдан ҳикоя қилайлик. Самарқанд вилоят ИИБ, ЙҲХБ, ЙПХ батальони 2-отряд катта нозири Зокир Турдиев Каттақўрғон шаҳридаги Ингичка қўрғонида ўз хизмат вазифасини бажариб турганида 14М 94-06 рақамли енгил автомашинаси қоидага риоя қилмай тезликни ошириб келаётганини кўрди. Йўл нозири ана шу машинани тўхтатмоқчи бўлганда ҳайдовчи тезликни ошириб тўхтамай кетди. Эртаси куни яна шу рақамли машина Ингичка қўрғонининг Навоий кўчасидан тезлигини оширган ҳолда келаётганда йўл назоратчиси Зокир Турдиев томонидан тўхтатилди. Назоратчи машина ҳайдовчисидан ҳужжатларни талаб қилди. [illegible]

— Кеча машинани укам ҳайдаган эди, — деди машина ҳайдовчиси Неъматилла Жамолов.

Йўл назоратчиси Н.Жамоловдан укасини олиб келиши, [illegible] ҳайдаш ҳуқуқи тўғрисидаги ҳужжатлар бор-йўқлигини аниқлашини айтди. Укаси келмагунча Н.Жамоловнинг ҳайдовчилик гувоҳномаси қайтариб берилмаслиги ҳақида ҳам огоҳлантирди. Акс ҳолда машинани ДАН ҳовлисига элтиб сақлашга тўғри келганлигини тушунтирди.

Неъматилла Жамолов бир кун олдин ҳужжатсиз машинани бошқарган укаси Аҳмад Жамоловни йўл назоратчиси билан юзма-юз қилиш ўрнига, онаси Ҳурмат Жамолова би-

Қонун барчага баробар

лан биргаликда келди.

— Хўш, қайси аллома ўғлимнинг ҳужжатларини тортиб олди, — дея [illegible] Ҳурмат Жамолова йўл назоратчиси Зокир Турдиевга.

— Ўғлингизнинг ҳужжатларини мен олиб қўйганман, опажон, — дея тушунтирмоқчи бўлди Зокир Турдиев. Лекин Ҳурмат Жамолова йўл назоратчисининг сўзларига қулоқ солмади.

— Ўғлимни хафа қилганларнинг кунини кўрсатиб қўяман.

Ҳурмат Жамолова ДАН ходимининг [illegible] Зокир Турдиев Ҳурмат Жамолованинг бу шаллақилигидан ҳайрон қолиб, рация орқали дарҳол ҳамкасбларини ёрдамга чақирди. Жамолова эса сира паст тушмай, ДАН ходимининг қўлидаги рацияни ҳам юлиб ерга отиб юборди. Кўп ўтмай, ДАН ходимлари етиб келишди. Ўша жойда содир бўлган воқеани аниқлаб, баъзи гувоҳлардан тушунтириш хатлари олинди.

Аёллик номига иснод келтирган Ҳурмат Жамолова жиноий қилмиши учун Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 219-моддаси 1-қисми билан жазога тортилди. Қонунни оёқости қилганлиги туфайли Ҳурмат Жамолова 108 минг 800 сўм жарима тўлайдиган бўлди.

Шунингдек, Каттақўрғон шаҳридаги Эшбеков кўчаси, 77-уйда яшовчи, ҳеч жойда ишламайдиган Гулнора Худойназарова ҳам манманликка берилиб, [illegible] Гулнора Худойназарова [illegible] ички ишлар бўлимига олиб келинганда [illegible] ўрнига, унинг ёнини олиб, тергов ҳибсхонаси назоратчиси Ҳусниддин Абдурасуловни оёқ кийими билан уриб, енгил тан жароҳати етказди. Гулнора Худойназарова ҳам суднинг қора курсисида ўтирганда қилган ишидан пушаймон еб, юзи шувит бўлди. Бироқ суд уни кечирмади. Энг кам ойлик иш ҳақининг 10 баравари миқдорида жаримага солинди.

Шавкат БОЗОРОВ,
Каттақўрғон шаҳар прокуратураси катта терговчиси

"ҚОРА ОЛТИН" АТРОФИДАГИ СИРЛИ ЎЙИНЛАР

Сурхондарё вилоятининг "Шарғун" кўмир конида нега рўй бермоқда?

КАСАЛИНИ ЯШИРСАНГ, ИСИТМАСИ ОШКОР ЭТАДИ

Донишмандлар айтганидек, "Бир кун жанжал бўлган хонадондан қирқ кун барака кўтарилади". Шарғун "кўмир кони"да ҳам кунаро машмаша. Шунинг учун биргина жорий йилнинг ўтган ярим йилида бу ерда ўн икки маротаба текширишлар бўлиб ўтди. Масалалар ўз ечимини топмагач, ҳали яна қанча текширишлар бўлиши бизга номаълум.

—"Шарғун" кўмир кони иқтисодий таназзулни бошидан кечирмоқда, — дейди корхона касаба уюшмаси қўмитаси раиси М.Муродуллаев. — Бир вақтлари 1500 дан зиёд working кончини бағрига олиб, меҳрини бағишлаган даргоҳда ҳозир бор-йўғи 700 дан ортиқ ишчи-хизматчи ишламоқда.

Шуниси ачинарлики, машина ва асбоб-ускуналарнинг иш қобилиятини йўқотганлиги ишга панд бермоқда. Мавжуд машина ва механизмларнинг деярли яроқсиз ҳолга келиб қолганлигидан имкониятларимиз бой беріляпти. Кўмир ташиб чиқарувчи С-50, С-55 маркали конвеерлар, тоғ жинсларини ортувчи ППМ машинаси, электровозлар, осма пўлат арқон йўли, бульдозер, экскаватор, "Белорус" маркали машиналар қачон янгиланишига кўз тикиб ўтирибмиз. Негаки, ҳар бир ишлаб чиқариш корхонасида янгилик сари дадил интилиш бўлмас экан, ривожланишга эришиш қийин. Иш жиҳозлари панд бериб, моддий манфаатдорлик камайгач, бундай даргоҳдан малакали ишчи-ходимлар йироқлаша бошлайди. Бунда нохуш ҳолат "Шарғун" кўмир конида ҳозир тез-тез содир бўлмоқда.

НОШУДЛИК

Юқорида айтиб ўтганимиздек, корхонада одамлар бошини бир-бирига қўша олмаслик, мансаб вазифани суистеъмол қилишдек нохуш иллатларнинг жабрини корхона жамоаси тортмоқда. "Шарғун" кўмир кони ишчи-хизматчилари Камол Хоновни ўз жамоаларидан бошлиқ бўлганлигидан хурсанд бўлишганди. Корхонанинг ўзидан шундай оқил йигит жамоага бош бўлади-ю, қувонмай бўладими?

Бироқ узоқ йиллардан буён соф фойда билан йилни якунлаб келаётган корхонадан омад юз ўгирди. Камол Хонов раҳбарликни қўлга олган илк ойларданоқ жамоанинг косаси оқармай қолди. Ўртадан барака кўтарилди. 1997 йилдан эътиборан кўмир қазиб чиқариш режаларидан бир неча баробарга камайиб кетади. Биргина 2003 йилнинг ўзида кўмир қазиб чиқариш 56,6 фоизга, брикет ишлаб чиқариш эса 63,9 фоизга камайиб кетди.

Халқимизда "Аравакаш ношуд бўлса, от хорийди, арава синади", деган нақл бор. Ҳозирги замон талаби эса "Юринг борайлик, томоша қилайлик", деган гапни кўтармайди. Иш билган минг тангага, иш билмаган ярим тангага эришиб, бармоқ тишлаб ўтираверади. Корхона ҳам шундай ҳолатга тушди.

Ишларнинг орқага кетганлигидан кўпчиликнинг дили оғриди. Кейинги уч йилнинг ўзида 800 киши бу ерни тарк этди. Моддий манфаатдорликка путур етганидан кейин енг шимариб, шу тарзда ишлашга кимнинг ҳам қўли борарди. Корхонадан малакали кончилар узоқлашиб кетди. Кўмир конининг иқтисодий таназзулидан раҳбарнинг юраги озгина бўлсада, эзилмади. Турли режалар тузиб, корхонанинг эртасини ўйлаб, маслаҳат солганларга тиш қайрай бошлади. Иккинчи томондан иқтисодий сусткашлик корхонанинг этагидан орқага торта бошлади.

Кўмир кони 29 минг гектар майдонни эгаллагани учун доимо давлатга солиқ тўловларини тўлайди. Унинг юкини ҳозир жамоа тўла ҳис этмоқда, солиқ тўловларининг ташвишини чекяпти.

Корхонанинг биргина шу йилнинг биринчи ярим йиллигида дебиторлик қарздорлиги ҳолатига кўра (30 та ҳар хил ташкилотлардан) 87506.000 сўмга, кредиторлик қарздорлиги (61 та ташкилотдан) 1.550.684.000 сўмга ўсиб кетди. Солиқ тўловлари ҳам кўпайди. Ўтган хўжалик йилини корхона аранг 639320000 сўм зарар билан йилни якунлади.

Яқинда кўмир конида бўлганимизда унинг қолоқлик ботқоғига ботишига сабабчи бўлаётган омиллар билан қизиқдик. Таажжубланарли томони шундаки, атиги ўрта маълумотга эга бўлган ходимлар асосий бўғинларга ишга жойлаштирилган. Надежда Кондратова молиявий ишлар бўйича директор ўринбосари, бош ҳисобчи Карина Саенко, кадрлар бўлими бошлиғи Гулнора Нормуродова, участа бошлиғи Эркин Девонқуловлар шулар жумласидандир.

Узоқни кўра билмаган кемачи кемани чўктиради. Бир ярим йилдирки, Камол Хонов бошқариб келаётган кема сув сатҳида қалқиб турибди.

Ўтган йили жиноий ишлар бўйича Сариосиё туман суди томонидан жамоадаги моддий жавобгарликка дахлдор кишилар устидан суднинг ҳукми ўқилди. Жумладан, Надежда Кондратова, Карина Саенко, Шарофат Зарипова, Войит Норқуловларнинг ҳар бири Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 184-моддаси 3-банди билан айбдор деб топилиб, уларнинг ҳар бирига 453500 сўмлик жарима тайинлади. Буни қарангки, улар ҳанузгача ўз хизмат вазифаларини давом эттириб келишмоқда. Бўри Алиқулов эса 167-модданинг 3-қисми, 209-модданинг 2-қисми билан айбдор, деб топилди. Кема "капитан"и, яъни корхона раҳбари Камол Хонов ҳамма камчиликни 5 кишининг устига ағдариб, ўзи гўё айбсиздек, сувдан қуруқ чиқиб кетмоқчи бўлди. Бунга эса ҳеч кимнинг ишонгиси келмайди.

Ажаб савдолар

Лекин унинг устидан юқори идораларга йўлланаётган хатлар ҳам кўпаймоқда. Нақ изқуварларга ўхшашади.

Муҳтарам Юртбошимизнинг "Янгисини қурмай, эскисини бузма" деган ўгитлари Камол Хоновнинг ёдидан кўтарилиб қолган кўринади. Йўқса, 1994 йилда қайта таъмирланган 3 километрли темир йўлни бузиб, вайронага айлантирармиди? Камол Хоновни кўзига раҳбарлик парда тортмаган бўлса, "Темир йўл"ни 30 февраль 2002 йилда бузиб олиш ҳақидаги далолатномага кўр-кўрона имзо қўярмиди?

2001-2003 йилларда кўмир кони томонидан Сурхондарё вилоятидаги "ОСТПП" корхонасига 6710928000 сўмлик кўмир сотилган. Шундан 166018000 сўми "Шарғун" кўмир кони ҳисоб рақамига келиб тушган. Қолган 473712700 сўмлик маҳсулот қиммат нархларда керакли бутловчи қисмлар учун ҳужжатлаштирилган. Аммо бу олий мақсад ҳаётда ўз ифодасини топмади.

Камол Хонов "Девор йиқилса, ўзим томонга йиқилсин", деган туйғу билан яшайди. Йўқса, баланс қиймати 3 миллион сўм бўлган, узоқ масофага қатнаб келган ГАЗ-31029 русумли давлат белгиси 19АА 882 рақамли автоуловни сотиб юбормаган бўларди, ноқонуний равишда укаси Тоҳир Хоновга 295000 сўмга сотиб, ҳиссадорлик жамияти манфаатларига 2940341 сўм миқдорда зарар келтиргани аниқланармиди?

Биз юқорида айтиб ўтганимиздек, Камол Хоновнинг раҳбарлик фаолиятидан бир лавҳа, холос.

САЛИМАГА АТАЛГАН СИЙЛОВ

Камол Хонов раҳбарлик салтанатини моҳирона ижро этар экан, "антиқа" буйруқларнинг ижодкорига айланди. У корхонадаги талон-тарожликлар сирини фош қилган Ҳасан Мингбоев, Ҳикматилла Ёров, Салима Ражабова, Жамол Ражабовлардан ўч олиш мақсадида янги буйруқни ихтиро қилди. Тўртовининг ҳам ковушини ростлаб қўйди.

Хуллас, ҳақиқат учун қўлига қалам олганларнинг арздодлари ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларнинг масъул ходимлари қўлига тушди. Антиқа буйруқларнинг пайи қирқилди. Лекин ижрога келган "апелляция" тартибидаги қарама-қарши ёзилган аризалар яна идоралараро қанот қоқа бошлади. Аммо ноқонуний ҳаракат учун сўнгги нуқта қўйилиши керак-ку.

Фуқаролик ишлари бўйича судлар икки марта иккала томонни ҳар томонлама ўрганиб, қонуний хулосага келди. Даъво аризасини апелляция тартибида қайта кўриб чиққан фуқаролик ишлари бўйича Денов туманлараро судининг қарори:

Даъвогар С.Ражабовнинг даъвоси қаноатлантирилсин.

Даъвогар "Шарғун" кўмир кони шўъба корхонасидан Ражабова Салимага мажбуран бекор юрган кунлари учун 320725 сўм иш ҳақи ундирилсин.

Шу ўринда адолатли бир савол туғилади. Даъвогарга етказилган моддий ва маънавий зарар корхона ҳисобидан эмас, балки қонунни оёқости қилаётган ношуд раҳбарнинг гарданидан ундирилиши керак эмасми?

Хуллас, шунақа гаплар, қолганини энди кўрамиз. Буёғи нима бўларкин? Кўмир конидаги сирли ўйинлар қачон ўз якунини топаркин? Мутасаддилар ўзларининг жўяли гапларини айтишади, деган умиддамиз.

Турсун МАҲМАДАЛИЕВ,
"Адолат" мухбири

Мустақилликнинг 13 йиллигига

Тўра Жуман кекса авлод ижодкорлари сирасига киради. Саксонни қоралаган шоир элим деб, юртим деб ёниб яшаётган, Ватан равнақи йўлида ижод қилаётган чин инсон. У иккинчи жаҳон уруши жанггоҳларида ҳам Ўзбекистон деб, унинг равнақи деб қон кечган.

Мустақилликни ҳам отахон зўр қувонч билан кутиб олди. Истиқлолга бағишлаб шеъру дўстонлар битди. Ўзбекистон мустақиллигининг 13 йиллиги арафасида отахон шоир, юртига атаб достон битибди. Биз уни сиз азиз газетахонлар ҳукмига ҳавола этмоқдамиз.

ЎЗБЕКИСТОН

(ДОСТОН)

Ўзбекистон олам таниган диёр,
Шарқда ягонасан, кўркам, гўзалсан.
Шаънингга муносиб мақтовларининг,
Тилларда шуҳратли достон, ғазалсан.

Булутлардан баланд кўплаб тоғларинг,
Ёқутдек ярқираб ташланар кўзга.
Ҳар бир вилоятнинг чаман, боғлари,
Жаннатмакон бўлиб туюлар бизга.

Бағри кенг чўлларинг, саҳроларингда,
Хавф-хатарсиз яйрар жайрон галаси.
Ўрмон, чангалзоринг, бутазорингда.
Парвозга ўргатар қушлар боласин.

Яйловларинг серўт, қўйларинг семиз,
Ҳар турли қазилма бойликка консан.
Серобдир нок, анор, анжир ва майиз,
Лаззат меваларга энг бой маконсан.

Сенда бор каттакон кўллар онаси,
Барча ҳавзаларнинг балиғи ширин.
Шаҳрисабзнинг қир, адир, даласи,
Ям-яшил, шоирлар ёзди таърифин.

Тошкент метросини ҳусндор этган,
Турли хил мармарлар ўзимиздадир.
Ҳамма керак нарса бағрингда битган,
Орзуга етиш-чун имкон биздадир.

Ўзбекистон, суви яхдек сардоба,
Ўтмишингни бизга жонлантиради.
Бойликларни кўз-кўз қилган хароба,
Эски аждодлардан хабар беради.

Ипак йўлларингдан ўтган карвонлар,
Боғлади чет билан алоқамизни.
Узоқдан хабардор қилди сардорлар,
Бошқа ўлкаларга танитди бизни.

Самарқанд, Бухоро, Хива ҳам Термиз,
Боболар яратган шаҳарларингдир.
Меҳнат билан илғор сафларда бормиз,
Ишчан одамларинг гавҳарларингдир.

Юртим, ўзинг бердинг қалбимизга кўр,
Ҳар кишининг сенга муҳаббати бор.
Тилла, "оқ олтин"инг дунёда машҳур,
Кўплаб мамлакатлар унга харидор.

Йиллар ўтган сайин баракат кўпроқ,
Соф мафкура бизни яшатар ҳалол.
Бойсан, қўлинг узун, яқиндир йироқ,
Нурли, тўғри йўлда топавер камол.

Очиқ чеҳра билан кутасан меҳмон,
Бир қўлинг кўксингда, бир қўлингда гул.
Қондош, қардошингга фидосан ҳар он,
Ташаккурим сенга, доим омон бўл!

Ўзбекистон, анча ғамни сен чекдинг,
Шуҳратинг кўп бўлса, ёв ортда шунча.
Ваҳший босқинчилар қаддингни букди,
Гўзаллар хўрланди — топталди ғунча.

Искандар, араблар, салжуқ, Чингизхон
Қилган вайроналик тарихингда бор.
Бўлди экинзорлар, боғ-роғлар пайҳон,
Одамларинг бўлди ўз ерида хор.

Қалби пок донолар — сўзга моҳирлар
Қувғинда ўтказади қишни ва ёзни.
Тенгсиз олимларинг, улуғ шоирлар
Оғир шароитда китоблар ёзди.

Хоразм тор бўлди Ал-Хоразмийга,
Алгебра асос солди чет элда.
Жуда ҳам қизиқди кўплаб илмга,
Сув чиқариш йўлин топади у Нилдан.

Бир минг бир юзинчи йилда Беруний
Ернинг глобусин илк бор кашф этади.
Хоразмда ўтмай унинг ҳам умри,
Ҳаёти Ҳиндистон ерида битди.

Хор-зор бўлди кимлар обрўга эга,
Илмда зўрларни қўймади тинчроқ.
Хориж паноҳ бўлди ибн Синога,
Ҳамадонда ижод қилди у кўпроқ.

Ўнлаб фанни яхши билган Форобий,
Куйларни чалганда барча лол қолган.
Бағдодда кашфиёт қилди Фарғоний,
Шогирдлари ундан кўп таълим олган.

Жони ором бўлса, иссиқ жойини
Ҳеч ким ташлаб кетмас, ҳаммага аён.
Ғийбатчига берди хон саройини,
Шул сабаб баъзида айниди замон.

* * *

Сира ҳам афсона эмас Алпомиш,
Сира ҳам афсона эмас Гўрўғли.
Ёлғон эмас, чиндан туғилар миш-миш,
Юртим, сендан алплар чиққани тўғри.

Ривоят эмасди Тўмарис, Широқ,
Ўзбекистон, бўлдинг қўрқмаслар юрти.
Ёвга зарба берган тарихинг йироқ,
Ботирлар аҳдида мустаҳкам турди.

Ўғлинг Жамолиддин, Темур Маликлар
Жонни фидо қилди сен учун, ўлкам.
Мадад кутди қашшоқ қўшни хонликлар,
Ожизларга паноҳ бўлгандир кўклам.

Темурнинг мардлиги тенгсиз эмасми,
Шарқ, ғарбга танилган ўғлон ўша-ку.
Кўплаб эллар уни бахтим демасми,
Тузук ёзди, фанда полвон ўша-ку.

Жангда Боязидни енган маҳали,
Европада деди уни ҳаваскор.
Францияда бор олтин ҳайкали,
У бўлди чиндан ҳам кўпга мададкор.

III

Темур тарбиясин кўрган Улуғбек,
Ажойиб аллома бўлиб улғайди.
Олам аро камдир машҳур унингдек,
Шуҳрати ер шарин тўлиқ чулғади.

Оқсаройни қурган бобосин севди,
Кўкгумбаз қурдирди Шаҳрисабзда.
Барча-барча фаннинг даҳосин севди,
Боғ қилди Самарқанд — пойтахт шаҳрида.

Ҳамон бор Улуғбек расадхонаси,
Мингдан кўп юлдузнинг жадвалин тузган.
Унгадир шоирлар кўп қасидаси,
Одил подшоликда йўқ ундан ўзган.

Ҳиротда туғилган Навоий меҳри
Турк тилига ошди, чунки ўз тили.
Кўп асар яратди унинг зўр зеҳни,
"Хамса"ни ёзганда шод бўлди эли.

Юртим,шундай буюк ўғлонларингдан
Фахрланиб мағрур бўлсанг арзийди.
Тенгсиз кашфиётлар қилганларингга
Абадий ёдгорлик қўйсанг арзийди.

Ҳиндистонга подшоҳ бўлса-да Бобур,
Юртим, сени доим эслаб яшади.
Борганларни хурсанд қилди у шоир,
Ширин қовунингни хушлаб яшади.

Дунёга машҳурдир "Бобурнома"си,
Севилиб ўқилар ғазаллари ҳам.
Улуғдир авлодин ҳамма-ҳаммаси,
Зебуннисо каби гўзаллари ҳам.

* * *

Юртим, асрлардан асрга ўтдинг,
Хонликлар иттифоқ бўлмади асло.
Яхши подшоҳ, яхши замонни кутдинг,
Кўнглинг шодликларга тўлмади асло.

Темир йўл қурилди, бойликларингни
Осонликча ташиб кетмоқлик учун.
Келгинди бор қилмай ҳеч йўқларингни,
Борни бермаганга кўрсатди кучи.

Ноҳақликка қарши курашганларни
Қатағон қилди-ю бир-бир йўқотди.
Ҳақиқат йўлида бирлашганларни
Узоқ сургун қилди ё тезда отди.

Ўтмишинг, кечмишинг аянчли, юртим,
Тўлиқ ёзмоқ бўлсам тарихинг узун.
Файзулла, Акмалдек раҳбарни кўрдинг,
Улар жонин берди, ўлкам, сен учун.

Оғир кунларда ҳам ишонч ўлмади,
Тинмай ижод қилди шоир, адиблар.
Олимларинг сира тиним билмади,
Кеча-кундуз ишда бўлди котиблар.

Ойбек, Ғафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳор,
Шайхзода қўшди фанга кўп ҳисса.
Ўзбекистон, марҳум буюкларинг бор,
Номи тирик, лекин яшади қисқа.

Тоғ-чўлларда кезди Ҳабиб Абдулла,
Саҳро, қирларингдан очди анча кон.
Топди турли маъдан, жавоҳир, тилла,
Юртим, ҳар қаричинг бизлар учун жон.

Юнус Ражабий-буюк бастакор
Қайта тирилтиради кўп куй, қўшиқни.
Фарзандларинг ватан учун фидокор,
Азиздир юртига ким қўйса ишқни.

IV

Ер қаттиқ силкиниб, пойтахт Тошкентнинг
Гўзал бинолари йиқилиб қолди.
Ҳатто энг мустаҳкам қурилган уйнинг
Қомати бир зумда букилиб қолди.

Фалокат юз берди, нақадар даҳшат
Кўркам кошоналар бўлди вайрона.
Чақмоқ чақди булут бўкириб, қақшаб,
Қуёш, ой, юлдузлар боқди ҳайрона.

Бундай мусибатга беролмай бардош,
Кишилар юраги эзилиб кетди.
Бир жойга йиғилса сел бўлар кўз ёш,
Эсиз, пойтахтимиз бузилиб кетди.

Қувончлар ўрнига келди ғам, алам,
Табиат кўрсатди жабру жафолар.
Бу ташвишни ёзди шоирда қалам,
Бирпасда гум бўлди кайфу сафолар.

Бедил деган эди:"Инсон ҳаёти
Кўприкка илинган кўзнинг ёшидай".
Баъзи бир уйларда одам тош қотди,
Жарлар қулаб тушди, зилол сувлар лой.

Инсонлар бир-бирин севиб, ардоқлаб,
Гултожинг дейди-ю, бўлди гултож.
Ўзбекистон, дўстлар ҳолинг сўроқлаб,
Тезда етиб келиб топдилар илож.

Ҳар кун келиб турди кийим, овқатлар,
Чодир, вагон уйлар, кўп нарса тахтдир.
Поезд, самолётлар тинимсиз қатнар,
Бари ўтиб кетар, бу бир шум тақдир.

Ашхобод билади хизматларингни,
Олдинги сафларда борди туркманлар.
Россия қадрлаб иззатларингни,
Уйлар қурди, берди дори-дармонлар.

Украин, беларус, қозоқ, қирғизлар,
Тожиклар келишиб бино қурдилар.
Жадал ишни кўриб қувонди кўзлар,
Масъул шахслар ҳар кун ҳушёр турдилар.

Қалбга жо қилганлар сенинг меҳрингни,
Бошга иш тушганда келди кўмакка.
Ҳар ёқни тузатди қўйиб зеҳнини,
Ўзбекистон, сира бўлмадинг якка.

Эзгу иш қилганга ҳамма яхшидир,
Ҳамма вақт суяйди дўстлар елкаси.
Ўзгариб турса-да баъзида тақдир,
Юксалди қалби поклар ўлкаси.

V

Нўноқ раҳбарларга қолди кунимиз,
Улар ватанига фидо бўлмади.
Янгиланмай ямоқ бўлди тўнимиз,
Улар ёмонликдан жудо бўлмади.

Шароф Рашидовни мозорида тинч
Қўймай арвоҳини чирқиратдилар.
Элдан узоқ бўлди ўша пайт севинч,
Танқид қилганларни зирқиратдилар.

Шунчалар пасткашлик қилган раҳбарни
Инсон шу пайтгача ҳечам кўрмаган.
Обод қилишмади қишлоқ, шаҳарни,
Чунки одилона фармон бермаган.

Жаҳонгир Темурни мақтаб ёзганни,
Танқид қилганларни қувватладилар.
Шуҳрат топганларга чуқур қазганни
Ишинг тўғри дея ҳурмаладилар.

Ҳақиқатчи, ростгўй буюк олимни
Касалга учратиб бевақт ўлдирди.
Яхшиларга қарши қўйди золимни,
Бир гул экмай, гўзал боғни сўлдирди.

Бошланган қарилиш олға жилмади,
Кексалар ҳолига боқмади қиё.
Ҳеч кимга меҳрибон, ғамхўр бўлмади,
Кўлмак бўлди, улар бўлмади дарё.

Ишбилармон кадр етишмайди деб,
Бири Россиядан ёрдам сўради.
Элда ғазаб тошди бу ҳолни кўриб,
Эсиз, шундайлар ҳам умр кўради.

Улар бўлолмади севимли раҳбар,
Улар бўлолмади, замон сараси.
Ярамаслик авжга чиқди нақадар,
Озгина доғ бўлди эл шажараси.

Уяти, номуси сира йўқ кимса
Ўзини шарманда қилади шундай.
Наҳот ўз кадридан кўзини юмса,
Қандай туғилса у ўлади шундай.

VI

Сен эдинг бир вақтлар келгинди ёвлар
Мулкингни олганда чидаш берган мард.
Сен эдинг йўлингни тўсганда ғовлар,
Уни енгиб яна олға юрган мард.

Тўра ЖУМАН

(Давоми бор)

Талабалик орзуида

СУВ МЎЛ, ЛЕКИН... ЕТИШМАЙДИ

Бугун аҳоли сони қарийб 1 миллион 900 минг нафарга етай деб қолган Сурхондарёликларнинг ўтган йиллардан буён тоза ичимлик суви билан таъминланмаганлиги бор гап. Вилоятнинг айрим туманларидаги минглаб одамлар сувни узоқ-яқиндан ташиб ичадилар, бошқа бирлари эса лойқа, ҳар хил чиқиндиларга қоришган сувни тинмай истеъмол қилишга мажбур бўлишаётир. Жарқўрғон туманидаги "Халкобод" ширкат хўжалигида бўлганимизда бунга яна бир бор гувоҳи бўлдик. Хўжалик иқтисодий жиҳатдан бақувват, унумдор ерлари кўп бўлишига қарамасдан, аҳоли тоза ичимлик сувига муҳтож. Бу ерда сув ифлос насос орқали зовурга ўтказиларкан. Иккинчи зовурдан эса сув ҳавзасига олишарди. Шу ердан аҳоли билан бир пайтда моллар ҳам ичаётганининг шоҳиди бўлдик. Биз: "Шу сувдан ширкат хўжалиги раҳбарлари ҳам истеъмол қилишадими?" — деб сўрадик. Шунда одамлар: "Агар уларнинг куни шу сувга қолганида эди, албатта чорасини кўриш бўлур эдилар. Уларнинг ўзларига тегишли сув миноралари бор!" — деб жавоб беришди. Ана, холос. Гап бўёқда экан-да. "Бошлиқлар қандай яшашни биладилар", деган фикрга бордик шунда.

Ана энди асосий мақсадга қайтсак. Бир томонидан қадимий Жайҳун дарёси оқиб ўтадиган Сурхонда нега тоза ичимлик суви ҳануз танқис бўлиб турибди? Бағрида Сурхон дарёси тинмай оқадиган вилоятда, ҳудудида Тўпаланг, Сурхон сув омборлари бўлган, Бойсун, Ҳисор, Бобоитоғ булоқларга сероб тоғлари бўлган вилоятда нима учун тоза ичимлик суви камёблигича қолмоқда? Нега? Маълумотларга қараганда, вилоятда 13 та сув ишлаб чиқарувчи ва сотувчи корхона, 194 та хўжалик ва ташкилотларга қарашли ичимлик суви тармоқлари мавжуд. Шунингдек, Шаргун ва Бойсун ичимлик суви иншоотлари ҳам бор. Бироқ шунга қарамасдан бугунги кунда Олтинсой, Бойсун, Қумқўрғон туманлари аҳолиси тоза ичимлик сувига муҳтожлигича қолмоқда. Олдинги иккала туман тоғли ҳудудда жойлашган. Улардан сон-саноқсиз булоқлар бор. Қумқўрғонда эса сув омбори, Сурхон дарёси бор... Аммо ҳар учала туманда ҳам минглаб аҳоли тоза ичимлик суви борасида кўп йиллардан буён қийналиб келади. Ангор туманида 30 минг нафардан ортиқ одамга ичимлик суви етишмайди.

Қаттоқи ёнидан икки ҳам дарё оқиб ўтадиган Термиз туман ва шаҳрида ҳам тоза ичимлик суви катта муаммога айланиб улгурди. Айрим хонадонлар ўз ҳовлиларига ер остидан [illegible] сувни мос келмайди. Бошқа бир қисм аҳоли эса очиқ ҳавзалардан сув олиб истеъмол қилаётир. Оқибати эса унчалик қувонарли эмас. Аҳоли ўртасида ҳар хил юқумли касалликлар, чунончи, вирусли гепатит, ичбуруғ, ўткир диарея, қорин тифи, паратиф, гижжа касалликлари кенг тарқалиши кузатилмоқда.

Келинг, гап тоза ичимлик суви ҳақида бораркан, рақамларни чуқурроқ таҳлил қилиб кўрайлик. Юқорида тилга олинган Олтинсой туманида "Хўжаипок" ичимлик суви ишлаб чиқариш ва сотиш бошқармаси мавжуд бўлиб, унинг ихтиёрида 21 та қудуқ бор. Бироқ улардан ҳозирги пайтда 78 фоиздан фойдаланилмоқда. Бу ерда насос ва бошқа ускуналарнинг эскирганлиги оқибатида электр қуввати сарфи ҳам ошмоқда. Натижада корхона электр тармоқлари корхонасидан катта қарзга ҳам ботган.

Термиз шаҳридаги кўп қаватли уйларда яшайдиган шаҳарликлардан гап сўрасангиз, хонадонларидаги жўмраклардан аҳён-аҳёнда сув келишини зорланиб айтишади. Шаҳардаги "Мангузар" ва "Шимолий" сув ҳавзаларидаги 14 та қудуқ тўла қувват билан ишламайди. Шу сабабли ҳам сув кўпинча маълум вақтлардагина берилмоқда. Термиз шаҳар "Сувоқова" корхонаси мавжуд ночор аҳволни ўнглаш ўрнида тан вазиятда турибди.

Биргина Термиз шаҳрида эмас, балки вилоятнинг бошқа туманларида ҳам, жумладан Сариосиё туман "Сувоқова" корхонасида ишлаб чиқариш қувватларидан 56,3 фоиз, Узун туманда 41,7 фоиз, Жарқўрғон туман "Сувоқова" корхонасида эса атиги 17,6 фоиз, "Сурхон" туманлараро сув ишлаб чиқариш ва сотиш бошқармасида 22,6 фоиз фойдаланилган. Хўш, нега шундай бўляпти? Ҳозирги пайтда фойдаланиб келинаётган қудуқлар ва сув тармоқлари 1958-1980 йилларда ўрнатилган бўлиб, уларнинг аксарият қисми фойдаланиш муддатини ўтаб бўлган. Корхоналар раҳбарлари, мутахассислари маблағларни тўлиқ ва ўз вақтида ундирмаганлари етмагандек, тушган маблағларни ҳам мақсадсиз сарфлаб юборишмоқда. Асосий воситаларни янгилаш, таъмирга муҳтож ёки ишламасдан турган ускуналар, насосларни таъмирлаш, яроқсиз ҳолатга келиб қолган қувурларни янгилари билан алмаштириш эса деярли унутилган. Бунинг жабрини эса пировард натижада аҳоли тортмоқда.

Хуллас, Сурхондарёда аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш йўлидаги муаммолар ўз ечимини топадими? Бу муаммоларни ечишнинг амалда имкониятлари борми? Бу саволларни шу соҳа мутахассисларига бермоқ керак.

Маҳмуд АБУЛФАЙЗ,
"Туркистон-пресс"

ЁШ ИЖОДКОРЛАР КЛУБИ

Андижонда жамоат ташкилотлари ташаббуси билан Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуф номидаги адабий клуб ташкил этилди. У Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлими адабиёт жамғармаси қошида очилди.

Клубга бошловчи шоирлар ва қаламкашлар аъзо бўлишди. Ёшлар тажрибали адиб ва шоирлар раҳбарлигида бу ерда ўз қаламларини чархлаб, ижодий маҳоратларини оширишга боришади.

Клубда адабий машғулотлардан ташқари турли учрашув ва кечалар ўтказиш ҳам режалаштирилмоқда. Унда ёшлар таниқли шоир ва ёзувчилар ҳамда нашриёт вакиллари билан мунтазам учрашувлар ўтказиб туришади.

Миллий матбуот марказида республика Каратэ миллий федерацияси президенти, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган спорт устози, Ўрта Осиёда ягона Қора белбоғ 6-ДАН соҳиби Нурхон Нафасовнинг "Каратэнинг қийин йўли" номли китоби тақдимоти ўтказилди.

"КАРАТЭНИНГ ҚИЙИН ЙЎЛИ"

Мустақиллик йилларида ўзбек каратэчилари турли халқаро турнирлар, жаҳон ва Осиё чемпионатларида 130 та олтин, 85 та кумуш ва 111 та бронза медалларни қўлга киритишди. Қўлга киритилган бу ғалабалар юртимиз номини дунёга танилишига ўз ҳиссасини қўшди, десак муболаға бўлмайди. Н. Нафасовнинг мазкур китоби услубий қўлланма эмас, балки кенг оммани каратэнинг ривожланиш тарихи, унинг дунё аҳамиятига молик чуқур фалсафий мазмуни билан яқиндан таништиради.

— 1477-1526-йилларда ҳукмронлик қилган Окинава қироли Сё Сина халқ қўзғолонларининг олдини олиш мақсадида қирол армияси ва энг юқори мансабдаги амалдорлардан ташқари барчага қурол олиб юришни тақиқловчи фармон чиқаради. Оқибатда оддий аҳоли амалдорлар, аскарлар ва майда қароқчи гуруҳлар бебошлиги олдида тамомила ҳимоясиз қолади. Ўзини ҳимоя қилиш йўлларини қидиришга тушган оддий фуқаролар эса ҳеч ким олиб қўёлмайдиган ҳимоя воситаси, яъни қўл жанги билан шуғулланишга зўр беради, — деди муаллиф Н.Нафасов "Туркистон-пресс" мухбирига. — Шундай қилиб, каратэ оддий халқ орасида асрлар давомида вужудга келган. Шу туфайли ҳам спортнинг бу турига меҳрим баланд. Уни мен меҳнат ва заҳмат йўли, орзу ва умидлар йўли деб атайман.

Китобда ўзбек каратэсининг шакллана бошланган кунидан бошлаб то ҳозирга қадар босиб ўтган йўли, мамлакатимиз номини оламга ёйётган шонли кунлари ҳақида батафсил ҳикоя қилинади. Китоб спортчилар, каратэ билан қизикувчи барча мухлислар, кенг ўқувчилар оммасига мўлжалланган. Каратэ ҳақида ўзбек тилида чоп этилаётган илк муфассал китобдир.

Мураббий ва шогирдлар

БЮРОКРАТ

Ҳикоя

Зоҳиднинг корхоналардан бирига раҳбар бўлганини эшитиб теримга сиғмай кетдим. Чунки, Зоҳид билан ўн йил бир синфда ўқиганмиз. У ёшлигидан инжинер бўлишни, мен эса чўлда "оқ олтин" етиштиришни орзу қилардик. Мактабни битиргач, Зоҳид политехника институтига ўқишга кирди. Мен йўлллланма бўйича Жиззах чўлига келдим. Механизаторлик касбини ўрганиб, қўрик очишда қатнашдим. Ҳозир фермерман. Учта тракторим, битта енгил, иккита юк машинам бор.

Зоҳидни кўрмаганимга анча бўлди. Уни янги лавозим билан табриклаш учун шаҳарга тушдим. Корхонанинг қўш қаватли идораси пиллапояларидан қабулхонага кўтарилдим. Пештоқига "Раҳбар— Қосимов" деб ёзилган эшик олдида тумонат одам. Зоҳиднинг ҳузурига кириш учун ҳамма қатори навбатга турдим. Бир маҳал эшик тепасидаги қўнғироқ жиринглаб қолди. Компъютерда алланималарни ёзаётган котиба қиз ишини тўхтатиб, бошлиқ хонасига кирди, ҳиёл ўтмай чиқдида:

—Зоҳид Қосимович бугун ҳеч кимни қабул қилолмас эканлар, —деди.

— Ана холос, —деди сочлари оппоқ, ёши анчага бориб қолган ёнимдаги киши, —бошлиққа кириб айтсангиз, муҳим гапим бор эди-да! Котиба қиз бошлиқ хонасига киришга кирди- ю, ҳафсаласи пир бўлиб чиқди.

— Отахон, сиз учун балога қолдим. Вақтлари йўқ эмиш...

Чолнинг ғазаби тошди.

— Корхонада қирқ йил ишладим, қанчадан қанча бошлиқларни кўрдим. Лекин бунақа бюрократни биринчи учратишим. Ахир, мен ўз шахсий ишим билан эмас, жамоат иши билан келган эдим-ку!

Чол деворга суяб қўйган таёғини қўлига олди-да, хуноб бўлиб кетди. Бошқаларнинг ҳам ҳафсаласи пир бўлди. — Сиз нега кетмаяпсиз? — таажжубланиб сўради котиба қиз мендан.

— Мен Зоҳид Қосимовични кўришим керак. Котиба қиз эхтиёрингиз, дегандек ўз ишини давом эттирди. Беихтиёр эшикни очиб, сўроқсиз Зоҳиднинг хонасига кирдим. У телефонда аллаким билан қуюқ сўрашаётган экан. Менга кўзи тушиши билан:

— Қанақа тарбия кўрмаган одамсиз, қабул қилолмайман, дедим-ку— дағдаға қилди. — Нега бақрайиб турибсиз, бўшатинг кабинетни... Йўқ, йўқ жонгинам сизга эмас, ҳузуримга кирган тўнкалардан бирига айтяпман.

Зоҳид менга ғазаб билан тикилди. Ҳайрият, бу сафар таниди шекилли, ҳеч нима демади. Бироз ҳайратланган ҳолатда, мен ҳозир, дея телефондаги суҳбатини давом эттирди.

— Ҳадичахон, сиз жилмай туринг, мен ҳозир машина юбораман. Базага бирга борамиз, ўша айтганингизни олиб бераман. Лаббай, сиз учун вақт топамиз, жонгинам.

— У гўшакни омонатгина қўйди-да, сигарета тутатди, сўнг менга юзланиб:

— Асадулламисиз? - деди-да, совуққина кўришди. — Келинг-чи, оғайни қаерлардан сўрасак? Ҳали ҳам чўлу биёбонларда ер ағдариб юрибсизми, ёки корхонага ишга ўтгани келдингизми? Биламан, қўриқда яшаш жонингизга теккан. Майли хоҳласангиз корхонага ишга қабул қиламан, Ахир ўн йиллик синфдошмиз.

У кибру-ҳаво билан гапирар, оғзидан сигарета тутинини ҳалқа-ҳалқа қилиб чиқарарди. Ҳар бир сўзи қалбимга наштардек санчилса ҳам тишимни тишимга қўйиб турдим. Шу пайт ранг-баранг қатор турган телефонлардан бири жиринглаб қолди.

— Эшитаман... Нима? Кенжатойингизнинг тоби қочди?! Нима қилай? Қанақа тушунмайдиган хотинсан, дарҳол поликлиникага телефон қил, навбатчи врач чақир. Менинг вақтим йўқ. Қабулхонада одамлар ўтирибди. Зоҳид телефонни зарда билан қўйдида, сўзида давом этди:

— Ваҳиманинг ўзгинаси-я.

— Кимни айтяпсиз?— ўсмоқчилаб сўрадим ундан.

— Хотинни айтаманда. Кенжатойимиз сал истма қилганми-йўқми, ҳовлиқиб телефон қилишини қаранг. Иссиқ жоннинг истмаси бўлади-да! Собиқ синфдошимнинг сўзларидан таъбим хира торди. У ўқувчилик йилларидаги Зоҳидга сира ўхшамасди. Ҳаёлимда ҳалигина қабулхонадаги чолнинг унга нисбатан нафрати, телефон қилишга юраги бардош беролмайдиган гуноҳсиз хотини, танноз Ҳадичахон чарх ура бошлади. Ўзимни тутолмадим. Амалпараст!, дедим унга қараб.

Зоҳид сапчиб ўрнидан турди.

— Нима деяпсан?

—Пўкак! —шундай дедиму, нафасим тиқилиб, ташқарига отилдим... Орадан кўп ўтмай вилоят газетасида "Бюрократ" сарлавҳали фельетон босилди. Қай кўз билан кўрайки, фельетон Зоҳид ҳақида экан. Фельетон корхонада қирқ йил ишлаган пенсионер чолнинг хати билан бошланган. Ўша кунги воқеани эсладим. Ҳассага суянган чолнинг нафрат билан "бюрократ" деб айтган сўзлари қулоғим остида яна бир жаранглади.

Асқар ЖАЛИЛОВ

КУЛГИ БЕКАТИ

***

Ота ўғлига телеграмма юборди:

«Имтиҳонларни қандай топширдинг?»

Кўп ўтмай жавоб келди:

«Имтиҳонлардан катта муваффақият билан ўтдим. Профессорлар ҳайратда. Кузда яна қайтаришимни сўрашяпти».

***

Ошиқ йигит маъшуқасига:

— Жоним, дунёда мен учун энг қимматли нарса сиз-сиз...

— Вой ўлмасам, машинангизни сотиб юбордингизми?

***

— Кечирасиз, аҳвол жуда чатоқ. Шу яқин-ўртада полициячини кўрмадингизми?

— Йўқ, кўрмадик. Нима гап? Тинчликми?

— Жуда яхши. Қани, бўлмаса, соатларни ечиб, пулларни чўзинглар. Тезроқ!

***

— Жаноб Швиндель, ярим йил олдин сиздан сотиб олган тилла соатим уч ойга бормай бузилди. Сиз уни «умрингиз охиригача етади» дегандингиз.

— Ўшанда кўзимга касалдай кўринувдингиз-да.

***

Рашкчи аёл эрига:

— Бирор чиройли хотинни кўрсанг уйлаганингни дарров унутасан-а?!

— Аксинча, ўша заҳоти уйланганим эсимга тушади.

***

Бир жувон дугонасига:

— Биласанми, азизам, эрим мени севмас экан, энди ишона бошладим.

— Нега бундай деяпсан?

— Мана, икки йил бўлдики, уйга келмади.

***

— Биласанми, дўстим, мен телефон-автомат бўлишни истайман.

— Сабаб?

— Телефон-автоматлар деярлик ишламайди, лекин пулни бемалол олаверади.

***

Эр-хотин жанжаллашиб қолишипти. Ниҳоят, эр хуноби ошиб сўрайди:

Нима, менинг қариндош-уруғларимдан биронтасини ҳам ёқтирмайсанми?

— Нега ундай дейсиз? Қайнотангиз билан қайнонангизни яхши кўраман-ку!

***

Қизиқ, кундузи менга бу йил ичмайман деб ваъда берган эдинг. Нега энди танаффусда коньяк ичиб олдинг?

— Ахир программада биринчи ва иккинчи парда орасида икки йил ўтади дейилган-ку!

***

Уруш вақтида бир генерал жуда чиройли қизга уйланди.

— Дўстим, сенга жуда ачинаман, — деди бир дўсти.

— Нега?

— Чунки энди иккита фронтни қўриқлашингга тўғри келади.

***

Кечаси соат ўн бирда руҳонийнинг уйида телефон жиринглади:

— Алло! Сеньор Жосси гапиряпти. Менга, Гондурас кўчасидаги учинчи уйга олти шиша пиво юборинг.

***

Такси жуда секин юриб боряпти. Йўловчи тоқатсизланиб ҳайдовчидан сўрайди:

— Наҳотки тезроқ юролмасангиз-а?

— Менми? Юроламан. Лекин машинадан тушгим келмаяпти-да.

***

— Француз тилини дурустроқ билмас эдингиз. Парижда қийналмадингизми?

— Мен-ку қийналганим йўқ. Лекин французлар ёмон қийналишди...

***

Судья: — Сиз жабрдийда чўмилаётганида кийимини ўғирлаб кетибсиз. Ўзингизни оқлаш учун нималар деёоласиз?

Айбланувчи: — У ерда чўмилиш тақиқланган, тақсир.

***

Тўртинчи қаватда турадиган одам учинчи қаватдаги қўшнисига дейди:

— Қўшнижон, кеча бизникида озгина ўтириш бўлган эди. Кавалерия эскадронида бирга хизмат қилган дўстларим келган эди. Туни билан сизни безовта қилмадикми?

— Ҳечқиси йўқ, биродар. Мен фақат бир нарсани тушунолмаяпман: шунча отни тўртинчи қаватга қандай олиб чиқдингиз?

БАЙРАМ БЎСАҒАСИДАГИ БЕЛЛАШУВ

Ватанимиз мустақиллигининг қутлуғ 13 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи "Ватанпарвар" ташкилоти Сурхондарё вилоят кенгаши Термиз автомобил мактабида курсантлар ўртасида "Ҳарбий-амалий кўпкураш" вилоят мусобақаси ўтказилди.

Уч кун давом этган бу беллашувларда спортнинг ўн бир тури бўйича курсантлар куч синашдилар. Баҳсда Термиз тумани вакиллари биринчи, деновликлар иккинчи, ангорликлар учинчи ўринни эгалладилар. Шахсий биринчиликда эса Абдулазиз Менгтўраев, Алишер Холиқов, Абдурашид Икромовлар ғолиб деб топилди. Пешқадамлар қимматбаҳо эсдалик совғалари билан тақдирланди.

МАОШНИНГ ҚАНЧА БЎЛИШИ ЎҚИТУВЧИГА БОҒЛИҚ

Шу йилнинг июл ойида Вазирлар Маҳкамасининг "Ўқитувчилар меҳнатини қўшимча рағбатлантиришга доир эксперимент ўтказиш ва халқ таълими ходимлари меҳнатига ҳақ тўлашнинг тармоқ сеткасига ўтиш тўғрисида"ги қарори қабул қилинди. Халқ таълими вазирлиги томонидан ушбу қарор ижросини таъминаш масалаларига бағишланган республика семинари ўтказилди.

Унда умумтаълим муассасалари директорлари, Қорақалпоғистон республикаси халқ таълими вазирлиги, Тошкент шаҳри ва вилоятлар халқ таълим бошқармалари вакиллари иштирок этишди.

Ўзбекистон Президентининг "2004-2009 йилларда Мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий дастури тўғрисида"ги Фармони асосида бугунги кунда умумтаълим мактабларида кенг кўламда ишлар олиб борилмоқда. Ўқув ва тарбия жараёнида ўқитувчиларнинг шахсий улушини холисона баҳолаш масаласи ниҳоятда мураккаб эканлигини ҳисобга олган ҳолда Республика халқ таълими вазирлиги, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ҳамда Давлат тест маркази томонидан умумтаълим муассасалари ўқитувчилари, услубчилари ойлик маошларига устама белгилаш тартиблари ҳақидаги вақтинчалик низом тайёрланди. Семинар иштирокчиларига низомнинг мазмун-моҳияти ҳақида батафсил тушунчалар берилди.

Семинарда таъкидланишича, мазкур низом умумтаълим муассасаларининг иқтидорли, ўз касбининг устаси бўлган ўқитувчиларни рағбатлантириш, ҳақ тўлашда уларнинг ўқув ва тарбия жараёнига қўшган ҳиссаси билан бевосита боғлиқликни таъминлаш орқали таълим-тарбия самарадорлигини ошириш, шунингдек, ўқитувчиларнинг касбий маҳорати ва малакасини оширишни рағбатлантириш мақсадида ишлаб чиқилди. Унга кўра, ўқитувчиларнинг иш ҳақи ҳар бир ўқитувчи фаолиятидан келиб чиқиб белгиланади. Бунинг учун ҳар бир мактабда махсус комиссия тузилади. Комисси жараённи ўрганиб, шундан келиб чиқиб асосий иш ҳақига қўшимчаларни белгилаш билан шуғулланади. Мактаб директори томонидан тузилган ушбу комиссия таркибини туман халқ таълими бўлими тасдиқлаши лозим. Чунки комиссия ўз фаолияти давомида ўқитувчилар меҳнат лаёқатини баҳолашда, улар маошига устама ҳақ белгилашда холис ва тўғри фаолият юритиши даркор.

Инобат ЭГАМҚУЛОВА, *"Туркистон-пресс"*

ФАРЗАНДИНГИЗ ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ БИЛАН ШУҒУЛЛАНАДИМИ?

Кейинги йилларда мамлакатимизда, жумладан вилоятимизда оммавий спорт мусобақаларини ўтказиш анча жонланди. Турли ташкилотлар, маҳаллалар, жамғармалар томонидан спортнинг бир неча турлари бўйича беллашувлар ўтказиш анъанага айланиб қолди. Турли саналарга бағишланган мусобақалар, "Ибрат", "Ўрнак", "Катта шляпа" теннис турнирлари, "Отам, онам ва мен спортчилар оиласимиз", "Футбол ғунчалари", "Учар тўп", "Кумуш сават", "Дўстлик", "Оқ руҳ" оммавий беллашувлари шулар жумласидандир.

Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин. Бутун мамлакат миқёсида 3 бўғинда "Умид ниҳоллари", "Баркамол авлод", "Универсиада" спорт ўйинларининг ташкил этилганлиги миллионлаб ёшларни жисмоний тарбия билан мунтазам шуғулланишга жалб этди. Шунга қарамай, Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантиришга бағишланган мажлисда Юртбошимиз мамлакатда бу борада олиб борилаётган ишлардан қониқмаётганини билдирди.

Чиндан ҳам қониқишга ҳали эрта. Жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланмай юрган болалар жуда кўпчиликни ташкил этади. Агар бунинг асосий сабаби нимада, деб сўрасалар, аввало, аксарият ўрта бўғин раҳбарлар, ота-оналар спортнинг ҳаётимиз, саломатлигимиз учун аҳамияти ва моҳиятини тушунмаётганликларида, дея жавоб берган бўлардик.

Ўзи раҳбарлик қилаётган жамоада спортни ривожлантириш ҳақида гапирсангиз, масъулиятни ҳис этмайдиган, киноя билан гапирадиган, ҳатто жеркиб берадиган раҳбарлар озми? Умумтаълим, ўрта махсус ва олий ўқув юртларида эрталабки машқлар деярли бажарилмайди, спорт тўгараклари эса ғоят кам йигит-қизларни ўзига жалб этади. Чунки раҳбар бунга эътибор бермайди. Жисмоний тарбия ва спорт ривожланган бир хўжаликка янги раҳбар келиб бу борадаги барча ижобий тажрибаларни йўққа чиқаргани ёки бунинг акси бўлганлиги ҳақида ўнлаб мисоллар келтириш мумкин.

Юқорида ота-оналарни ҳам тилга олдик. Шу ўринда "ҳамма нарса пулга бориб тақалади, моддий жиҳатдан заиф оилада спортга бало борми?" дейишингиз мумкин ва Сиз ҳақсиз. Аммо, мол-дунёси ошиб-тошиб кетаётган аксарият оилаларда тарбияланаётган болалар спортдан йироқда. Шундай оилалар борки, маошини учма-уч зўрға етказади, аммо фарзандларининг спорт билан шуғулланишлари учун қўлидан келганича ҳаракат қилади.

Агар Муҳаммадқодирдан, биринчи устозинг ким, дея сўрасаенгиз, аввало отаси эканлигини айтади. Демак, Жалабек маҳалласи, Андижон вилояти, бутун Ўзбекистон шарафини жаҳонга таратган, Осиё, жаҳон чемпионати, Олимпиада ғолибини тарбиялаган, аввало, унинг ота-онасидир.

Мен ўз тажрибамдан ота-онаси спортга қизиқмаган оиладан машҳур спортчи чиққанлигини кам кўрдим. Аксинча, зўр спортчи бўлиш учун барча афзалликларга эга бўлган иқтидорли болалар гоҳида айнан ота-оналарнинг лоқайдликлари ёки тўғрида-тўғри қаршиликлари сабабли спорт билан батамом алоқани узганликларига мисоллар тўлиб ётибди.

Бунга, энг аввало, у ёки бу раҳбар ёҳуд ота-она онгида спорт-бекорчининг иши ёки кўнгил хушликдан бошқа нарса эмас, деган

Болалар спорти

фикр қаттиқ ўрнашиб қолганлиги сабабчидир. Қиз болаларни спортга жалб этишдаги тўсиқлар эса катта бир муаммо. Яқиндагина стол тенниси бўйича вилоятимиз бош мураббийси Рафиқ Ширяев билан суҳбатлашганимда, бир қатор йирик мусобақаларда жамоа ҳисобида совриндор бўлаолмаганлиимизга қизларимиз панд бераётганлигини айтди.

— Энг ачинарлиси, вилоятимизда жуда иқтидорли теннисчи қизлар бор, — деди алам билан мураббий. — Улар билан бир-икки шуғулланиб, натижа берадиган пайтга келганда ота-онасининг қаршиликлари туфайли келмай қўядилар. Республика терма жамоасига номзод бир қизимиз бор. Саккизинчи синфга кўчди. Ота-онаси уни теннис ўйнашига қаршилик қила бошлади. Мусулмончиликка тўғри келмас эмиш. Нима қилишга ҳам ҳайронман...

Фарзандингиз соғлом, бахтли бўлишини истасангиз, нега унда Оллоҳ берган иқтидордан фойдаланишган тўсиқ бўласиз? Спорт инсонга ўз имкониятларидан фойдаланиб, жамиятда шахс сифатида шаклланишида ҳам ёрдам беради-ку!

Спортнинг инсон саломатлиги учун мақбул турларидан бири сузишдир. Афсуски, вилоятимизда болалар оммавий равишда чўмилишлари, сузишни ўрганишлари, учун оддий, оммабоп бассейнлар етарли эмас. Андижон шаҳрининг ўзида бир қатор спорт мажмуалари таъмирга муҳтож..

Оқсаройда бўлиб ўтган мажлисда болалар учун унча катта бўлмаган, бироқ барча шароитларга эга спорт иншоотлари қуриш масаласи долзарб эканлиги таъкидланди. Айниқса, қишлоқларимиз ана шундай иншоотларга муҳтождир. Туғилиб ўсган қишлоғим, туманим, вилоятим, республикамни машҳур қиламан, халқимни соғлом, Ватанимнинг буюк бўлишини хоҳлайман, деган ҳар бир фуқаро бу муҳим ишдан ўзини олиб қочмайди.

Болалар спортини оммавий спортга, уни ривожлантиришни эса оммавий ҳаракатга айлантиришга Юртбошимизнинг ўзи бош-қош бўлиб турганлиги бу масалада жонбозлик кўрсаётганлар йўлига ёруғ нур сочиши, шубҳасиздир.

Тўлқин СИДДИҚ,
"Адолат" мухбири

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Рустам АҲМАДАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Турғунпўлат ДАМИНОВ, Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ, Анвар ЖЎРАБОЕВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, Каримжон РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Бобоқул ТОШЕВ, Рустам АЗИМОВ, Турғун ЭРГАШЕВ, Абдусамад МАМАЖОНОВ, Ўткир ЖЎРАЕВ, Муҳаммад РАҲМОН, Низомиддин НУРМАТОВ, Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ

телефонлар:
Қабулхона-136-53-14.
Факс: (8.371) 133-41-89.
Сиёсат ва партия ҳаёти-136-55-96.
Хатлар бўлими — 136-55-64.
Маънавият, адабиёт ва санъат-136-55-64

МАНЗИЛИМИЗ:
700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигидан 016 рақами билан рўйхатдан ўтган.
Буюртма Г— 900, Адади 1758
Ҳажми—2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Навбатчи — Сафар ОЛЛОЁР

Газета IBM компьютерида терилди.
Босишга топшириш вақти— [illegible]

● Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқ қилиши мумкин. ● Реклама ва эълонлар ҳаққонийлиги учун буюртма берувчи масъулдир. ● «Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
t Мазкур белги остида тижорат мақолалари чоп этилади. ● Газетанинг сифатли босилишига босмахона масъул. ● Қўлёзмалар эгаларига қайтарилмайди ва жавоб берилмайди. 1 2 3 4 5 6